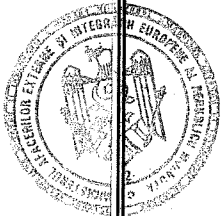

**ACORDUL
de la Paris**

Paris, 12 decembrie 2015

TRADUCERE OFICIALĂ

Acordul de la Paris

Părțile la prezentul acord,

fiind părți la Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice (denumită în continuare „convenția”),

în temeiul Platformei de la Durban pentru o acțiune consolidată instituită prin Decizia 1/CP.17 a Conferinței părților la convenție în cadrul celei de a șaptesprezecea sesiuni a sale,

în vederea atingerii obiectivului convenției și fiind ghidate de principiile sale, inclusiv de principiul echității, al responsabilităților comune, dar diferențiate și al capacităților aferente, în funcție de diferitele circumstanțe naționale,

recunoscând necesitatea unui răspuns eficace și progresiv la amenințarea urgentă reprezentată de schimbările climatice, pe baza celor mai bune cunoștințe științifice disponibile,

recunoscând, de asemenea, nevoile specifice și circumstanțele speciale ale părților care sunt țări în curs de dezvoltare, în speciale ale celor care sunt deosebit de vulnerabile la efectele negative ale schimbărilor climatice, astfel cum sunt prevăzute în convenție,

luând pe deplin în considerare nevoile specifice și situațiile speciale ale țărilor cel mai puțin dezvoltate în ceea ce privește finanțarea și transferul de tehnologie,

recunoscând că părțile pot fi afectate nu numai de schimbările climatice, dar și de efectele măsurilor luate ca răspuns la acestea,

subliniind relația intrinsecă pe care acțiunile privind schimbările climatice, răspunsurile la acestea și efectele schimbărilor climatice o au cu accesul echitabil la dezvoltarea durabilă și cu eradicarea sărăciei,

recunoscând prioritatea fundamentală a protejării securității alimentare și a stopării foametei și a vulnerabilitățile speciale ale sistemelor de producție alimentară la efectele negative ale schimbărilor climatice,

luând în considerare imperativele unei tranziții juste a forței de muncă și ale creării unor locuri de muncă decente și de calitate, în conformitate cu prioritățile de dezvoltare definite la nivel național,

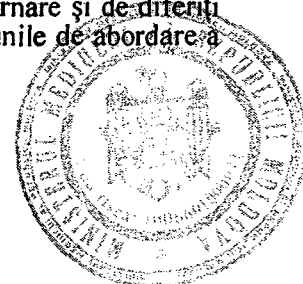
recunoscând că schimbările climatice sunt o preocupare comună a omenirii, în momentul luării măsurilor de abordare a schimbărilor climatice, părțile ar trebui să respecte, să promoveze și să ia în considerare obligațiile care le revin privind drepturile omului, dreptul la sănătate, drepturile popoarelor indigene, ale comunităților locale, ale migranților, ale copiilor, ale persoanelor cu handicap și ale persoanelor în situații vulnerabile și dreptul la dezvoltare, precum și egalitatea de gen, emanciparea femeilor și egalitatea între generații,

recunoscând importanța conservării și consolidării, după caz, a absorbantilor și a rezervoarelor de gaze cu efect de seră menționate în convenție,

remarcând importanța asigurării integrității tuturor ecosistemelor, inclusiv a oceanelor, și protejării biodiversității, recunoscute de unele culturi ca Mama Pământ și remarcând importanța pentru unii a conceptului de „justiție climatică” la luarea măsurilor de abordare a schimbărilor climatice,

afirmând importanța pe care o reprezintă educația, formarea, sensibilizarea și participarea publicului, accesul public la informații și cooperarea la toate nivelurile privind subiectele menționate în prezentul acord,

recunoscând importanța angajamentelor asumate la toate nivelurile de guvernare și de diferiți actori, în conformitate cu legislațiile naționale ale părților, în ceea ce privește acțiunile de abordare a schimbărilor climatice,

recunoscând, de asemenea, că stilurile de viață sustenabile și modelele durabile de consum și producție, părțile care sunt țări dezvoltate preluând inițiativa în acest sens, joacă un rol important în abordarea schimbărilor climatice,

convin după cum urmează:

Articolul 1

În scopul prezentului acord, se aplică definițiile de la articolul 1 din convenție. În plus:

- (a) „convenție” înseamnă Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice, adoptată la New York la data de 9 mai 1992;
- (b) „Conferința părților” înseamnă Conferința părților la convenție;
- (c) „parte” înseamnă o parte la prezentul acord.

Articolul 2

(1) Prezentul acord, contribuind la punerea în aplicare a convenției, inclusiv a obiectivului său, are ca scop consolidarea răspunsului global la amenințarea reprezentată de schimbările climatice, în contextul dezvoltării durabile și al eforturilor de eradicare a sărăciei, inclusiv prin:

- (a) menținerea creșterii temperaturii medii globale cu mult sub 2°C peste nivelurile preindustriale și continuarea eforturilor de limitare a creșterii temperaturii la 1,5°C peste nivelurile preindustriale, recunoscând că astfel s-ar reduce în mod semnificativ riscurile și efectele schimbărilor climatice;
- (b) creșterea capacității de adaptare la efectele negative ale schimbărilor climatice și de încurajare a rezistenței la schimbările climatice și a dezvoltării cu un nivel scăzut de emisii de gaze cu efect de seră, într-un mod care nu pune în pericol producția alimentară și
- (c) întreprinderea măsurilor necesare pentru ca fluxurile financiare să corespundă unei evoluții către o dezvoltare cu un nivel scăzut de emisii de gaze cu efect de seră și rezistentă la schimbările climatice.

(2) Prezentul acord va fi pus în aplicare pentru a reflecta echitatea și principiul responsabilităților comune, dar diferențiate și al capacităților aferente, în funcție de diferitele circumstanțe naționale.

Articolul 3

În temeiul contribuțiilor determinate la nivel național la reacția globală la schimbările climatice, toate părțile trebuie să întreprindă și să comunice eforturile ambițioase definite la articolele 4, 7, 9, 10, 11 și 13 în vederea atingerii scopului prezentului acord, astfel cum este stabilit la articolul 2. Eforturile tuturor părților vor reprezenta o evoluție în timp, recunoscând totodată nevoia de a susține părțile care sunt țări în curs de dezvoltare în ceea ce privește punerea în aplicare efectivă a prezentului acord.

Articolul 4

(1) În vederea atingerii obiectivului pe termen lung privind temperatura stabilit la articolul 2, părțile își propun să atingă cât mai repede posibil valoarea maximă globală a emisiilor de gaze cu efect de seră, recunoscând că atingerea valorii maxime va dura mai mult pentru părțile care sunt țări în curs de dezvoltare, și să ia apoi măsuri de reducere rapidă a acestora în conformitate cu cele mai bune cunoștințe științifice disponibile pentru a obține un echilibru între emisiile antropice prin surse și absorbțiile prin absorbanți ale gazelor cu efect de seră în a doua jumătate a acestui secol, pe baza echității și în contextul dezvoltării durabile și al eforturilor de eradicare a sărăciei.

(2) Fiecare parte pregătește, comunică și menține contribuții succesive, determinate la nivel național, pe care intenționează să le atingă. Părțile continuă să ia măsuri naționale de reducere, cu scopul de a atinge obiectivele acestor contribuții.

(3) Contribuția succesivă a fiecărei părți, determinată la nivel național, va reprezenta o evoluție față de contribuția curentă a părții, determinată la nivel național, și va reprezenta cel mai ridicat nivel de ambiție posibilă al acesteia, reflectând responsabilitățile comune, dar diferențiate care îi revin și capacitățile aferente, în funcție de diferitele circumstanțe naționale.

(4) Părțile care sunt țări dezvoltate ar trebui să continue să aibă un rol de lider prin asumarea obiectivelor de reducere absolută a emisiilor în întreaga economie. Părțile care sunt țări în curs de dezvoltare ar trebui să își consolideze în continuare eforturile de reducere și sunt încurajate să treacă, în timp, la reducerea emisiilor în întreaga economie sau la obiective de limitare în funcție de diferitele circumstanțe naționale.

(5) Se oferă sprijin părților care sunt țări în curs de dezvoltare pentru punerea în aplicare a prezentului articol, în conformitate cu articolele 9, 10 și 11, recunoscând că sprijinul consolidat pentru părțile care sunt țări în curs de dezvoltare va permite ca acțiunile lor să aibă un nivel mai ridicat de ambiție.

(6) Țările cel mai puțin dezvoltate și statele insulare mici în curs de dezvoltare pot să elaboreze și să comunice strategiile, planurile și acțiunile pentru o dezvoltare cu un nivel redus de emisii de gaze cu efect de seră care să reflecte circumstanțele lor speciale.

(7) Beneficiile comune ale reducerii ce rezultă în urma acțiunilor de adaptare și/sau a planurilor de diversificare economică ale părților pot contribui la obținerea rezultatelor în materie de reducere prevăzute de prezentul articol.

(8) La comunicarea contribuțiilor lor determinate la nivel național, toate părțile oferă informațiile necesare din motive de claritate, transparență și înțelegere, în conformitate cu Decizia 1/CP.21 și cu orice decizie relevantă a Conferinței părților care servește drept reuniune a părților la prezentul acord.

(9) Fiecare parte comunică, la fiecare cinci ani, contribuția determinată la nivel național în conformitate cu Decizia 1/CP.21 și cu orice decizie relevantă a Conferinței părților care servește drept reuniune a părților la prezentul acord și este informată cu privire la rezultatele evaluării la nivel global menționată la articolul 14.

(10) Conferința părților care servește drept reuniune a părților la prezentul acord ia în considerare, în cadrul primei sale sesiuni, stabilirea de intervale de timp comune în care să fie transmise contribuțiile determinate la nivel național.

(11) O parte poate în orice moment să își modifice contribuția actuală determinată la nivel național în vederea consolidării nivelului său de ambiție, în conformitate cu orientările adoptate de către Conferința părților care servește drept reuniune a părților la prezentul acord.

(12) Contribuțiile determinate la nivel național comunicate de către părți se înregistrează într-un registru public administrat de către secretariat.

(13) Părțile răspund de contribuțiile lor determinate la nivel național. La contabilizarea emisiilor antropice și a absorbțiilor corespunzătoare contribuțiilor lor determinate la nivel național, părțile promovează integritatea mediului înconjurător, transparența, acuratețea, caracterul complet, comparabilitatea și consecvența și asigură evitarea dublei contabilizări, în conformitate cu orientările adoptate de către Conferința părților care servește drept reuniune a părților la prezentul acord.

(14) În contextul contribuțiilor lor determinate la nivel național, la recunoașterea și punerea în aplicare a acțiunilor de reducere cu privire la emisiile antropice și a absorbțiilor, părțile ar trebui să ia în considerare, după caz, metodele și orientările existente prevăzute de convenție, având în vedere dispozițiile alineatului (13) din prezentul articol.

(15) La punerea în aplicare a prezentului acord, părțile iau în considerare preocupările părților ale căror economii sunt cele mai afectate de efectele măsurilor de răspuns, în special ale părților care sunt țări în curs de dezvoltare.

(16) Părțile, inclusiv organizațiile de integrare economică regională și statele membre ale acestora, care au ajuns la un acord de acțiune în comun în temeiul alineatului (2) din prezentul articol informează secretariatul cu privire la termenii acordului respectiv, inclusiv cu privire la nivelul de emisii alocat fiecărei părți în perioada de timp relevantă, în momentul comunicării contribuțiilor lor determinate la nivel național. Secretariatul trebuie, la rândul său, să informeze părțile și părțile semnatare ale convenției cu privire la termenii acordului respectiv.

(17) Fiecare parte la un asemenea acord este responsabilă de nivelul său de emisii, astfel cum a fost stabilit în acordul menționat la alineatul (16) din prezentul articol, în conformitate cu alineatele (13) și (14) din prezentul articol și cu articolele 13 și 15.

(18) În cazul în care părțile care acționează în comun fac acest lucru în cadrul unei organizații de integrare economică regională care este parte la prezentul acord și împreună cu o asemenea organizație, fiecare stat membru al organizației respective de integrare economică regională, în mod individual și împreună cu organizația de integrare economică regională, este responsabil de nivelul său de emisii, astfel cum a fost stabilit în acordul comunicat în temeiul alineatului (16) din prezentul articol, în conformitate cu alineatele (13) și (14) din prezentul articol și cu articolele 13 și 15.

(19) Toate părțile ar trebui să depună eforturi să formuleze și să comunice strategii de dezvoltare pe termen lung privind obținerea unui nivel scăzut de emisii de gaze cu efect de seră, având în vedere articolul 2 și luând în considerare responsabilitățile lor comune, dar diferențiate și capacitățile aferente, în funcție de diferitele circumstanțe naționale.

Articolul 5

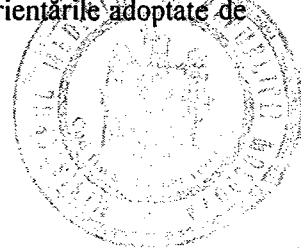
(1) Părțile ar trebui să ia măsuri pentru a conserva și a consolida, după caz, absorbantii și rezervoarele de gaze cu efect de seră menționate la articolul 4 alineatul (1) litera (d) din convenție, inclusiv pădurile.

(2) Părțile sunt încurajate să ia măsuri în vederea punerii în aplicare și a susținerii, inclusiv prin plăți bazate pe rezultate, a cadrului existent, astfel cum este stabilit în orientările și deciziile aferente, convenite deja în temeiul convenției pentru: abordări de politică și stimulente pozitive pentru activitățile legate de reducerea emisiilor cauzate de despăduriri și degradarea pădurilor și rolul conservării, gestionarea durabilă a pădurilor și consolidarea stocurilor de carbon forestier în țările în curs de dezvoltare și abordări de politică alternative, cum ar fi abordări comune de reducere și adaptare pentru gestionarea integrală și durabilă a pădurilor, reafirmând totodată importanța stimulării, după caz, a beneficiilor care nu au legătură cu carbonul asociate acestor abordări.

Articolul 6

(1) Părțile recunosc faptul că unele părți optează pentru cooperarea voluntară în ceea ce privește punerea în aplicare a contribuțiilor lor determinate la nivel național pentru a permite un nivel mai mare de ambiție a acțiunilor lor de reducere și de adaptare și pentru a promova dezvoltarea durabilă și integritatea mediului.

(2) În cazul angajării în mod voluntar în abordări de cooperare care implică utilizarea rezultatelor măsurilor de reducere transferate la nivel internațional pentru îndeplinirea contribuțiilor determinate la nivel național, părțile promovează dezvoltarea durabilă și asigură integritatea și transparența mediului, inclusiv în cadrul guvernantei, și aplică o contabilizare solidă pentru a asigura, printre altele, evitarea dublei contabilizări, în concordanță cu orientările adoptate de Conferința părților care servește drept reuniune a părților la prezentul acord.

(3) Utilizarea rezultatelor măsurilor de reducere transferate la nivel internațional pentru îndeplinirea contribuțiilor determinate la nivel național în baza prezentului acord se face voluntar și cu acordul părților participante.

(4) Sub autoritatea și îndrumarea Conferinței părților care servește drept reuniune a părților la prezentul acord se instituie un mecanism prin care să se contribuie la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și să se sprijine dezvoltarea durabilă, care să fie utilizat în mod voluntar de părți. Acesta este supravegheat de un organism desemnat de Conferința părților care servește drept reuniune a părților la prezentul acord și are ca scop:

(a) promovarea reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră simultan cu încurajarea dezvoltării durabile;

(b) stimularea și facilitarea participării la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră a entităților publice și private autorizate de o parte;

(c) contribuția la reducerea nivelurilor de emisii în partea-gazdă, care va beneficia de pe urma activităților de reducere care au ca rezultat reduceri ale emisiilor ce pot fi de asemenea utilizate de o altă parte pentru a-și îndeplini contribuția determinată la nivel național și

(d) reducerea per ansamblu a emisiilor globale.

(5) Reducerile de emisii rezultate în urma folosirii mecanismului menționat la alineatul (4) din prezentul articol nu pot fi utilizate pentru a demonstra îndeplinirea de către partea-gazdă a contribuției determinate la nivel național în cazul în care acestea sunt utilizate de o altă parte pentru a-și demonstra îndeplinirea contribuției determinate la nivel național.

(6) Conferința părților care servește drept reuniune a părților la prezentul acord se asigură că o parte a veniturilor provenite din activitățile desfășurate în baza mecanismului menționat la alineatul (4) din prezentul articol este utilizată pentru a acoperi cheltuielile administrative, precum și pentru a oferi asistență părților care sunt țări în curs de dezvoltare ce sunt deosebit de vulnerabile la efectele adverse ale schimbărilor climatice pentru a face față costurilor de adaptare.

(7) Conferința părților care servește drept reuniune a părților la prezentul acord adoptă, în cadrul primei sale sesiuni, norme, modalități și proceduri pentru mecanismul menționat la alineatul (4) din prezentul articol.

(8) Părțile recunosc importanța unor abordări integrate, holistice și echilibrate care nu se bazează pe piață și care să fie disponibile părților pentru asistență în implementarea contribuțiilor acestora determinate la nivel național, în contextul dezvoltării durabile și al eradicării sărăciei, într-un mod coordonat și eficace, inclusiv, printre altele, prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, adaptare, finanțare, transfer de tehnologie și consolidare a capacităților, după caz. Aceste abordări au ca scop:

(a) promovarea creșterii nivelului de ambiție în ceea ce privește reducerea emisiilor și adaptarea;

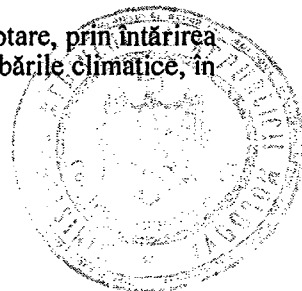
(b) îmbunătățirea participării sectorului public și a celui privat la implementarea contribuțiilor determinate la nivel național și

(c) oferirea de oportunități de coordonare în cadrul instrumentelor și al mecanismelor instituționale relevante.

(9) Se definește, prin prezentul acord, un cadru pentru abordările care nu se bazează pe piață privind o dezvoltare durabilă în scopul promovării abordărilor care nu se bazează pe piață menționate la alineatul (8) din prezentul articol.

Articolul 7

(1) Părțile stabilesc, prin prezentul acord, obiectivul global în materie de adaptare, prin întărirea capacității de adaptare, consolidarea rezistenței și reducerea vulnerabilității la schimbările climatice, în vederea

contribuirii la dezvoltarea durabilă și a asigurării unui răspuns în materie de adaptare corespunzător, în contextul obiectivului legat de temperatură menționat la articolul 2.

(2) Părțile recunosc faptul că adaptarea este o problemă globală cu care se confruntă toți, care are dimensiuni locale, subnaționale, naționale, regionale și internaționale și care este o componentă-cheie și aduce o contribuție la răspunsul mondial pe termen lung la schimbările climatice pentru protejarea oamenilor, a mijloacelor de subsistență și a ecosistemelor, luând în considerare nevoile urgente și imediate ale acelor părți care sunt țări în curs de dezvoltare ce sunt deosebit de vulnerabile la efectele adverse ale schimbărilor climatice.

(3) Eforturile de adaptare ale părților care sunt țări în curs de dezvoltare sunt recunoscute, în conformitate cu modalitățile care urmează a fi adoptate de Conferința părților care servește drept reuniune a părților la prezentul acord în cadrul primei sale sesiuni.

(4) Părțile recunosc faptul că nevoia curentă de adaptare este semnificativă, că prin niveluri mai ridicate ale reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră se poate diminua nevoia de eforturi suplimentare de adaptare și că nevoile mai mari de adaptare pot presupune costuri de adaptare mai ridicate.

(5) Părțile recunosc faptul că acțiunea de adaptare ar trebui să urmeze o abordare elaborată la nivel național, care să integreze dimensiunea de gen, să fie participativă, complet transparentă și să ia în considerare grupurile vulnerabile, comunitățile și ecosistemele și ar trebui să se bazeze pe cele mai bune cunoștințe științifice disponibile și, după caz, pe cunoștințele tradiționale, cunoștințele populațiilor autohtone și sistemele locale de cunoștințe și să fie ghidată de acestea, în vederea integrării procesului de adaptare în politicile și acțiunile socioeconomice și de mediu, atunci când este cazul.

(6) Părțile recunosc importanța sprijinului pentru eforturile de adaptare și a cooperării internaționale privind aceste eforturi și importanța luării în considerare a nevoilor părților care sunt țări în curs de dezvoltare, în special ale celor care sunt deosebit de vulnerabile la efectele adverse ale schimbărilor climatice.

(7) Părțile ar trebui să își consolideze cooperarea în ceea ce privește consolidarea acțiunii de adaptare, luând în considerare Cadrul privind adaptarea de la Cancun, inclusiv cu privire la:

(a) schimbul de informații, de bune practici, de experiențe și de lecții învățate, inclusiv, după caz, atunci când acestea sunt legate de știință, de planificare, de politici și de implementare în raport cu acțiunile de adaptare;

(b) consolidarea mecanismelor instituționale, inclusiv a celor instituite în temeiul convenției care servesc prezentului acord, pentru a sprijini sintetizarea informațiilor și a cunoștințelor relevante și oferirea de sprijin tehnic și de îndrumări pentru părți;

(c) consolidarea cunoștințelor științifice privind clima, inclusiv a cercetării, a observării sistematice a sistemului climatic și a sistemelor de avertizare timpurie, într-un mod care să informeze serviciile climatice și să sprijine procesul de luare a deciziilor;

(d) oferirea de asistență părților care sunt țări în curs de dezvoltare pentru identificarea practicilor efective de adaptare, a nevoilor de adaptare, a priorităților, a sprijinului furnizat și primit pentru acțiunile și eforturile de adaptare și pentru abordarea problemelor și lacunelor, într-un mod care să încurajeze bunele practici și

(e) îmbunătățirea eficacității și a durabilității acțiunilor de adaptare.

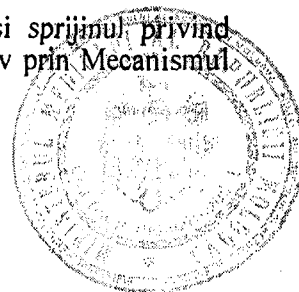
(8) Organizațiile și agențiile specializate ale Organizației Națiunilor Unite sunt încurajate să sprijine eforturile părților de punere în aplicare a acțiunilor menționate la alineatul (7) din prezentul articol, luând în considerare dispozițiile alineatului (5) din prezentul articol.

(9) Fiecare parte se angajează, după caz, în procese de planificare a măsurilor de adaptare și în punerea în aplicare a acțiunilor, inclusiv în elaborarea sau consolidarea planurilor, a politicilor și/sau a contribuțiilor relevante, ceea ce poate include:

- (a) punerea în aplicare a acțiunilor, a inițiativelor și/sau a eforturilor de adaptare;
- (b) procesul de formulare și implementare a planurilor naționale de adaptare;
- (c) evaluarea efectelor schimbărilor climatice și a vulnerabilității la schimbările climatice, în vederea formulării de acțiuni prioritare stabilite la nivel național, luând în considerare populația, locurile și ecosistemele vulnerabile;
- (d) monitorizarea, evaluarea și învățarea din planurile, politicile, programele și acțiunile de adaptare și
- (e) consolidarea rezistenței sistemelor socioeconomice și ecologice, inclusiv prin diversificarea economică și prin managementul durabil al resurselor naturale.
- (10) Fiecare parte ar trebui, după caz, să trimită și să actualizeze periodic o comunicare privind adaptarea, care poate include prioritățile acesteia, nevoile, planurile și acțiunile în materie de punere în aplicare și de sprijin, fără a crea o povară suplimentară pentru părțile care sunt țări în curs de dezvoltare.
- (11) Comunicarea privind adaptarea menționată la alineatul (10) din prezentul articol este trimisă și actualizată periodic, după caz, ca o componentă a altor comunicări sau documente sau împreună cu acestea, inclusiv un plan național de adaptare, o contribuție determinată la nivel național, astfel cum se menționează la articolul 4 alineatul (2), și/sau o comunicare națională.
- (12) Comunicările privind adaptarea menționate la alineatul (10) din prezentul articol sunt înregistrate într-un registru public administrat de secretariat.
- (13) Părțile care sunt țări în curs de dezvoltare primesc sprijin internațional continuu și consolidat pentru punerea în aplicare a alineatelor (7), (9), (10) și (11) din prezentul articol, în conformitate cu dispozițiile articolelor 9, 10 și 11.
- (14) Printre altele, evaluarea la nivel global menționată la articolul 14:
- (a) recunoaște eforturile de adaptare ale părților care sunt țări în curs de dezvoltare;
- (b) consolidează punerea în aplicare a acțiunii de adaptare luând în considerare comunicarea privind adaptarea menționată la alineatul (10) din prezentul articol;
- (c) revizuieste caracterul adecvat și eficacitatea adaptării și a sprijinului oferit pentru adaptare și
- (d) revizuieste progresul general înregistrat în ceea ce privește atingerea obiectivului global privind adaptarea menționat la alineatul (1) din prezentul articol.

Articolul 8

- (1) Părțile recunosc importanța prevenirii, a reducerii la minimum și a abordării pierderilor și daunelor asociate efectelor adverse ale schimbărilor climatice, printre care evenimentele meteorologice extreme și evenimentele cu evoluție lentă, precum și rolul dezvoltării durabile în reducerea riscului de pierderi și daune.
- (2) Mecanismul Internațional de la Varșovia pentru Pierderi și Daune asociate Impacturilor Schimbărilor Climatice se află sub autoritatea și îndrumarea Conferinței părților care servește drept reuniune a părților la prezentul acord și poate fi îmbunătățit și consolidat, în modul stabilit de Conferința părților care servește drept reuniune a părților la prezentul acord.
- (3) Părțile ar trebui să consolideze înțelegerea, acțiunea și sprijinul privind pierderile și daunele asociate efectelor adverse ale schimbărilor climatice, inclusiv prin Mecanismul Internațional de la Varșovia, după caz, prin cooperare și facilitare.

(4) Astfel, domeniile de cooperare și facilitare pentru consolidarea înțelegerii, acțiunii și sprijinului pot include:

- (a) sistemele de avertizare timpurie;
 - (b) pregătirea pentru situații de urgență;
 - (c) evenimentele cu evoluție lentă;
 - (d) evenimentele care pot implica pierderi și daune ireversibile și permanente;
 - (e) o evaluare și o gestionare cuprinzătoare a riscurilor;
 - (f) facilitățile de asigurare împotriva riscurilor, de gestionare în comun a riscurilor schimbărilor climatice și alte soluții de asigurare;
 - (g) pierderi de natură non-economică și
 - (h) rezistența comunităților, a mijloacelor de subzistență și a ecosistemelor.
- (5) Mecanismul Internațional de la Varșovia colaborează cu organismele și grupurile de experți existente în temeiul acordului, precum și cu organizațiile și grupurile de experți relevante din afara acordului.

Articolul 9

(1) Părțile care sunt țări dezvoltate furnizează resurse financiare pentru sprijinirea părților care sunt țări în curs de dezvoltare, atât pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, cât și pentru adaptarea la efectele schimbărilor climatice în continuarea obligațiilor existente ale acestora în temeiul convenției.

(2) Alte părți sunt încurajate să furnizeze sau să continue să furnizeze în mod voluntar un astfel de sprijin.

(3) Ca parte a efortului global, părțile care sunt țări dezvoltate ar trebui să continue să își asume rolul de lider în mobilizarea finanțării pentru abordarea schimbărilor climatice dintr-o varietate largă de surse, instrumente și canale, remarcând rolul semnificativ al fondurilor publice, printr-o varietate de acțiuni, inclusiv prin sprijinirea strategiilor elaborate de fiecare țară, și luând în considerare nevoile și prioritățile părților care sunt țări în curs de dezvoltare. Această mobilizare a finanțării pentru abordarea schimbărilor climatice ar trebui să reprezinte o evoluție față de eforturile anterioare.

(4) Furnizarea unor resurse financiare sporite progresiv ar trebui să aibă ca scop atingerea unui echilibru între adaptare și reducere, luând în considerare strategiile elaborate de fiecare țară, precum și prioritățile și nevoile părților care sunt țări în curs de dezvoltare, în special ale celor care sunt deosebit de vulnerabile la efectele adverse ale schimbărilor climatice și care au constrângeri semnificative în materie de capacitate, cum ar fi țările cel mai puțin dezvoltate și statele insulare mici în curs de dezvoltare, având în vedere nevoia de resurse publice și bazate pe granturi pentru adaptare.

(5) Părțile care sunt țări dezvoltate comunică o dată la doi ani informații cantitative și calitative, cu titlu indicativ, în legătură cu alineatele (1) și (3) din prezentul articol, după caz, inclusiv, în situația în care sunt disponibile, nivelurile previzionate ale resurselor financiare publice care urmează a fi puse la dispoziția părților care sunt țări în curs de dezvoltare. Alte părți care pun la dispoziție resurse sunt încurajate să comunice voluntar o dată la doi ani aceste informații.

(6) Evaluarea la nivel global menționată la articolul 14 ia în considerare informațiile relevante furnizate de părțile care sunt țări dezvoltate și/sau de organismele acordului privind eforturile legate de finanțarea pentru abordarea schimbărilor climatice.

(7) Părțile care sunt țări dezvoltate furnizează informații transparente și consecvente privind sprijinul acordat părților care sunt țări în curs de dezvoltare care este mobilizat prin intervenții publice, o dată la doi ani, în conformitate cu modalitățile, procedurile și orientările care urmează a fi adoptate de Conferința părților care servește drept reuniune a părților la prezentul acord, în cadrul primei sale sesiuni, astfel cum se prevede la articolul 13 alineatul (13). Alte părți sunt

încurajate să procedeze la fel.

(8) Mecanismul financiar al convenției, inclusiv entitățile operaționale ale acestuia, funcționează ca mecanism financiar al prezentului acord.

(9) Instituțiile care servesc prezentului acord, inclusiv entitățile operaționale ale mecanismului financiar al convenției, au ca scop asigurarea unui acces eficient la resurse financiare prin proceduri de aprobare simplificate și printr-o disponibilitate mai mare a sprijinului acordat părților care sunt țări în curs de dezvoltare, în special țărilor cel mai puțin dezvoltate și statelor insulare mici în curs de dezvoltare, în contextul strategiilor și al planurilor naționale ale acestora privind schimbările climatice.

Articolul 10

(1) Părțile împărtășesc o viziune pe termen lung cu privire la importanța realizării pe deplin a dezvoltării și transferului de tehnologii pentru a îmbunătăți rezistența la schimbările climatice și pentru a reduce emisiile de gaze cu efect de seră.

(2) Remarcând importanța tehnologiei pentru punerea în aplicare a acțiunilor de reducere și adaptare întreprinse în temeiul prezentului acord și recunoscând eforturile existente de implementare și diseminare a tehnologiei, părțile consolidează acțiunea de cooperare privind dezvoltarea și transferul de tehnologii.

(3) Mecanismul privind tehnologia stabilit prin convenție servește prezentului acord.

(4) Se stabilește prin prezentul acord un cadru privind tehnologia pentru a oferi îndrumări generale cu privire la activitatea mecanismului privind tehnologia în promovarea și facilitarea acțiunii sporite privind dezvoltarea și transferul de tehnologii pentru a sprijini punerea în aplicare a prezentului acord, în vederea realizării viziunii pe termen lung menționate la alineatul (1) din prezentul articol.

(5) Accelerarea, încurajarea și facilitarea inovării sunt critice pentru un răspuns eficace pe termen lung la nivel mondial la schimbările climatice și pentru promovarea creșterii economice și a dezvoltării durabile. Un astfel de efort este, după caz, susținut, inclusiv de către mecanismul privind tehnologia și, prin mijloace financiare, de către mecanismul financiar al convenției, pentru abordări bazate pe colaborare în ceea ce privește cercetarea și dezvoltarea și facilitând accesul la tehnologie, în special în stadiile incipiente ale ciclului tehnologic, al părților care sunt țări în curs de dezvoltare.

(6) Sprijinul, inclusiv cel financiar, se furnizează părților care sunt țări în curs de dezvoltare pentru punerea în aplicare a prezentului articol, inclusiv pentru consolidarea acțiunii de cooperare privind dezvoltarea și transferul de tehnologii în diferite stadii ale ciclului tehnologic, în vederea realizării unui echilibru între sprijinul pentru reducere și cel pentru adaptare. Evaluarea la nivel global menționată la articolul 14 ia în considerare informațiile disponibile cu privire la eforturile legate de sprijinul acordat în materie de dezvoltare și transfer de tehnologii părților care sunt țări în curs de dezvoltare.

Articolul 11

(1) Consolidarea capacităților prevăzută de prezentul acord ar trebui să crească capacitatea și abilitatea părților care sunt țări în curs de dezvoltare, în special a țărilor cu cea mai mică capacitate, cum ar fi țărilor cel mai puțin dezvoltate, precum și cele care sunt deosebit de vulnerabile la efectele adverse ale schimbărilor climatice, precum statele insulare mici în curs de dezvoltare, pentru a lua măsuri eficiente cu privire la schimbările climatice, inclusiv, printre altele, pentru a pune în aplicare acțiunile de adaptare și de reducere, și ar trebui să faciliteze dezvoltarea, diseminarea și implementarea de tehnologii, accesul la finanțare în domeniul schimbărilor climatice, aspectele relevante ale educației, formării profesionale și sensibilizării publicului și comunicarea transparentă, punctuală și corectă de informații.

(2) Consolidarea capacităților ar trebui să se realizeze în baza unei abordări la

nivel național, pe baza nevoilor naționale și în funcție de acestea și să încurajeze asumarea răspunderii de către părți, în special în ceea ce privește părțile care sunt țări în curs de dezvoltare, inclusiv la nivel național, subnațional și local. Consolidarea capacităților ar trebui să fie ghidată de lecțiile învățate, inclusiv de cele din activitățile de consolidare a capacităților întreprinse în temeiul convenției, și ar trebui să fie un proces eficace și iterativ, care să aibă un caracter participativ și transversal și să respecte dimensiunea de gen.

(3) Toate părțile ar trebui să coopereze pentru a consolida capacitatea părților care sunt țări în curs de dezvoltare de punere în aplicare a prezentului acord. Părțile care sunt țări dezvoltate ar trebui să intensifice sprijinul pe care îl acordă acțiunilor de consolidare a capacităților în părțile care sunt țări în curs de dezvoltare.

(4) Toate părțile care consolidează capacitatea părților care sunt țări în curs de dezvoltare de punere în aplicare a prezentului acord, inclusiv prin abordări regionale, bilaterale și multilaterale, transmit în mod regulat informații cu privire la aceste acțiuni sau măsuri de consolidare a capacităților. Părțile care sunt țări în curs de dezvoltare ar trebui să comunice în mod regulat progresele înregistrate cu privire la implementarea planurilor, politicilor, acțiunilor sau măsurilor de consolidare a capacităților aferente punerii în aplicare a prezentului acord.

(5) Activitățile de consolidare a capacităților sunt intensificate prin mecanisme instituționale adecvate menite să sprijine punerea în aplicare a prezentului acord, inclusiv prin mecanismele instituționale adecvate stabilite în temeiul convenției care servesc prezentului acord. În cadrul primei sale sesiuni, Conferința părților care servește drept reuniune a părților la prezentul acord analizează și adoptă o decizie cu privire la mecanismele instituționale pentru consolidarea capacităților.

Articolul 12

Părțile cooperează în ceea ce privește luarea de măsuri, dacă este cazul, pentru a consolida educația, formarea profesională, sensibilizarea și participarea publicului, precum și accesul public la informații în domeniul schimbărilor climatice, recunoscând importanța acestor etape în ceea ce privește consolidarea acțiunilor întreprinse în temeiul prezentului acord.

Articolul 13

(1) Pentru a crea încredere reciprocă și pentru a promova o punere în aplicare eficace, se instituie prin prezentul acord un cadru de transparență sporită pentru acțiuni și sprijin, care este flexibil, luând în considerare capacitățile diferite ale părților, și se bazează pe experiența colectivă.

(2) Cadrul de transparență oferă flexibilitate în ceea ce privește punerea în aplicare a dispozițiilor prezentului articol în cazul acelor părți care sunt țări în curs de dezvoltare ce au nevoie de ea, având în vedere capacitățile lor. Modalitățile, procedurile și orientările menționate la alineatul (13) din prezentul articol reflectă o astfel de flexibilitate.

(3) Cadrul de transparență se bazează pe dispozițiile privind transparența prevăzute de convenție și le consolidează, recunoscând circumstanțele speciale ale țărilor cel mai puțin dezvoltate și ale statelor insulare mici în curs de dezvoltare și se pune în aplicare într-un mod axat pe facilitare, care nu este intruziv și punitiv și care ține cont de suveranitatea națională și evită plasarea unei povări nejustificate asupra părților.

(4) Dispozițiile privind transparența prevăzute de convenție, inclusiv comunicările naționale, rapoartele bienale și rapoartele bienale actualizate, evaluarea și revizuirea internațională, precum și consultarea și analiza internațională, fac parte din experiența care va fi luată în considerare la elaborarea modalităților, procedurilor și orientărilor prevăzute la alineatul (13) din prezentul articol.

(5) Scopul cadrului pentru transparența acțiunilor este de a oferi o înțelegere clară a acțiunilor privind schimbările climatice în lumina obiectivului convenției, astfel cum este prevăzut la articolul 2, de a oferi claritate și urmărirea progreselor înregistrate în vederea îndeplinirii

contribuțiilor individuale determinate la nivel național ale părților, în temeiul articolului 4, și a acțiunilor de adaptare ale părților întreprinse în temeiul articolului 7, inclusiv bunele practici, prioritățile, necesitățile și lacunele, pentru a oferi informații pentru evaluarea la nivel global prevăzută la articolul 14.

(6) Scopul cadrului pentru transparența sprijinului este de a oferi claritate cu privire la sprijinul acordat și primit de către părțile relevante în contextul acțiunilor privind schimbările climatice întreprinse în conformitate cu articolele 4, 7, 9, 10 și 11 și, în măsura în care este posibil, de a oferi o imagine de ansamblu completă a sprijinului financiar agregat acordat și de a oferi informații pentru evaluarea la nivel global prevăzută la articolul 14.

(7) Fiecare parte furnizează periodic următoarele informații:

(a) un raport privind inventarul național al emisiilor antropice prin surse și al absorbțiilor prin absorbanți ale gazelor cu efect de seră, care să fie elaborat folosind metodologiile de bune practici acceptate de Grupul interguvernamental privind schimbările climatice și convenite de Conferința părților care servește drept reuniune a părților la prezentul acord și

(b) informațiile necesare pentru a urmări progresele înregistrate în ceea ce privește implementarea și realizarea contribuției sale determinate la nivel național prevăzute la articolul 4.

(8) Fiecare parte ar trebui, de asemenea, să furnizeze informații referitoare la efectele schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea conform articolului 7, după caz.

(9) Părțile care sunt țări dezvoltate, precum și alte părți care oferă sprijin ar trebui să furnizeze informații cu privire la sprijinul financiar, pentru transferul de tehnologii și consolidarea capacităților care este acordat părților care sunt țări în curs de dezvoltare, conform articolelor 9, 10 și 11.

(10) Părțile care sunt țări în curs de dezvoltare ar trebui să furnizeze informații cu privire la sprijinul financiar, pentru transferul de tehnologii și consolidarea capacităților care este necesar și primit conform articolelor 9, 10 și 11.

(11) Informațiile furnizate de fiecare parte în temeiul alineatelor (7) și (9) din prezentul articol sunt supuse unei revizui tehnice de specialitate, în conformitate cu Decizia 1/CP.21. Pentru părțile care sunt țări în curs de dezvoltare ce au nevoie de acest lucru având în vedere capacitățile lor, procesul de revizuire include asistență în identificarea nevoilor de consolidare a capacităților. În plus, fiecare parte participă la o analiză multilaterală, cu rol de facilitare, referitoare la progresele înregistrate în ceea ce privește eforturile depuse conform articolului 9 și în ceea ce privește punerea în aplicare și realizarea contribuției sale determinate la nivel național.

(12) Revizuirea tehnică de specialitate prevăzută la prezentul alineat constă într-o analiză a sprijinului oferit de către partea respectivă, dacă a acordat un astfel de sprijin, și punerea sa în aplicare, precum și realizarea contribuției sale determinate la nivel național. Revizuirea identifică, de asemenea, domeniile în care partea trebuie să obțină îmbunătățiri și include o revizuire a consecvenței informațiilor cu modalitățile, procedurile și orientările menționate la alineatul (13) din prezentul articol, luând în considerare flexibilitatea acordată părții în temeiul alineatului (2) din prezentul articol. Revizuirea acordă o atenție deosebită capacităților naționale ale fiecărei părți și circumstanțelor părților care sunt țări în curs de dezvoltare.

(13) Conferința părților care servește drept reuniune a părților la prezentul acord adoptă, în cadrul primei sale sesiuni, bazându-se pe experiența acumulată în urma aplicării dispozițiilor privind transparența prevăzute de convenție și ținând seama de dispozițiile prezentului articol, modalități, proceduri și orientări comune, după caz, pentru transparența acțiunilor și a sprijinului.

(14) Sprijinul se acordă țărilor în curs de dezvoltare pentru punerea în aplicare a prezentului articol.

(15) Sprijinul se acordă, de asemenea, pentru dezvoltarea continuă a capacității legate de transparență a părților care sunt țări în curs de dezvoltare.

Articolul 14

(1) Conferința părților care servește drept reuniune a părților la prezentul acord analizează periodic situația punerii în aplicare a prezentului acord pentru a evalua progresele colective înregistrate în direcția atingerii scopului prezentului acord și a obiectivelor sale pe termen lung (denumită în continuare „evaluarea la nivel global”). Acest lucru se realizează într-un mod cuprinzător și cu rol de facilitare, luând în considerare reducerea, adaptarea și mijloacele de punere în aplicare și de sprijin și având în vedere echitatea și cele mai bune cunoștințe științifice disponibile.

(2) Conferința părților care servește drept reuniune a părților la prezentul acord realizează prima sa evaluare la nivel global în 2023 și, ulterior, la fiecare cinci ani, cu excepția cazului în care decide altfel.

(3) Rezultatul evaluării la nivel global reprezintă pentru părți o sursă de informare care contribuie la actualizarea și consolidarea, într-un mod determinat la nivel național, a acțiunilor lor și a sprijinului acordat în conformitate cu dispozițiile relevante ale prezentului acord, precum și la consolidarea cooperării internaționale privind acțiunile în domeniul schimbărilor climatice.

Articolul 15

(1) Se instituie un mecanism de facilitare a punerii în aplicare a dispozițiilor prezentului acord și de promovare a respectării acestuia.

(2) Mecanismul menționat la alineatul (1) din prezentul articol constă într-un comitet format din experți care are rol de facilitare și funcționează într-un mod transparent, neconflictual și nepunitiv. Comitetul acordă o atenție deosebită capacităților și circumstanțelor naționale ale părților.

(3) Comitetul funcționează în conformitate cu modalitățile și procedurile adoptate în cadrul primei sale sesiuni de Conferința părților care servește drept reuniune a părților la prezentul acord și prezintă anual rapoarte Conferinței părților care servește drept reuniune a părților la prezentul acord.

Articolul 16

(1) Conferința părților, organismul suprem al convenției, servește drept reuniune a părților la prezentul acord.

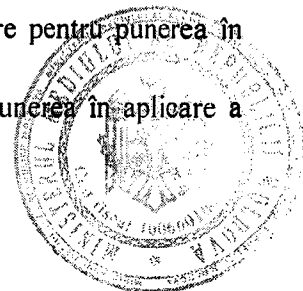
(2) Părțile la convenție care nu sunt părți la prezentul acord pot participa în calitate de observatori la lucrările oricărei sesiuni a Conferinței părților care servește drept reuniune a părților la prezentul acord. În cazul în care Conferința părților servește drept reuniune a părților la prezentul acord, deciziile în temeiul prezentului acord sunt luate numai de către părțile la prezentul acord.

(3) În cazul în care Conferința părților servește drept reuniune a părților la prezentul acord, orice membru al Biroului Conferinței părților care reprezintă o parte la convenție care, în momentul respectiv, nu este parte la prezentul acord, este înlocuit de un membru suplimentar care trebuie ales de către părțile la prezentul acord și din rândul acestora.

(4) Conferința părților care servește drept reuniune a părților la prezentul acord examinează în mod regulat punerea în aplicare a prezentului acord și adoptă, în limitele mandatului său, deciziile necesare pentru promovarea punerii sale în aplicare efective. Aceasta îndeplinește funcțiile care îi sunt atribuite prin prezentul acord și:

(a) instituie organismele auxiliare considerate necesare pentru punerea în aplicare a prezentului acord și

(b) exercită alte funcții care pot fi necesare pentru punerea în aplicare a prezentului acord.

(5) Regulamentul de procedură al Conferinței părților și procedurile financiare aplicate în temeiul convenției se aplică *mutatis mutandis* în temeiul prezentului acord, cu excepția eventualității în care se decide altfel prin consens în cadrul Conferinței părților care servește drept reuniune a părților la prezentul acord.

(6) Prima sesiune a Conferinței părților care servește drept reuniune a părților la prezentul acord este convocată de către secretariat în același timp cu prima sesiune a Conferinței părților care este programată după data intrării în vigoare a prezentului acord. Sesiunile ordinare ulterioare ale Conferinței părților care servește drept reuniune a părților la prezentul acord se desfășoară în același timp cu sesiunile ordinare ale Conferinței părților, cu excepția cazului în care se decide altfel de către Conferința părților care servește drept reuniune a părților la prezentul acord.

(7) Sesiunile extraordinare ale Conferinței părților care servește drept reuniune a părților la prezentul acord se desfășoară în orice alt moment considerat necesar de către Conferința părților care servește drept reuniune a părților la prezentul acord sau la cererea scrisă a oricărei părți, cu condiția ca, în termen de șase luni de la comunicarea cererii de către secretariat părților, aceasta să fie sprijinită de cel puțin o treime din părți.

(8) Organizația Națiunilor Unite și agențiile sale specializate și Agenția Internațională pentru Energie Atomică, precum și orice stat membru al acestora sau observatorii acestora care nu sunt parte la convenție pot fi reprezentați la sesiunile Conferinței părților care servește drept reuniune a părților la prezentul acord în calitate de observatori. Orice organism sau agenție, națională sau internațională, guvernamentală sau neguvernamentală care este calificată în domeniile reglementate de prezentul acord și care a informat secretariatul cu privire la dorința sa de a fi reprezentată la o sesiune a Conferinței părților care servește drept reuniune a părților la prezentul acord în calitate de observator poate fi admisă, cu excepția cazului în care cel puțin o treime din părți se opune. Admiterea și participarea observatorilor fac obiectul regulamentului de procedură prevăzut la alineatul (5) din prezentul articol.

Articolul 17

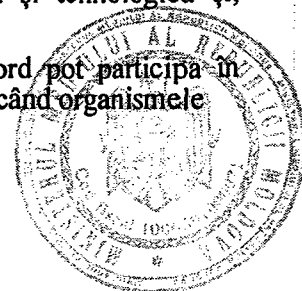
(1) Secretariatul stabilit prin articolul 8 din convenție servește drept secretariat al prezentului acord.

(2) Articolul 8 alineatul (2) din convenție cu privire la funcțiile secretariatului și articolul 8 alineatul (3) din convenție cu privire la dispozițiile adoptate pentru funcționarea secretariatului se aplică *mutatis mutandis* prezentului acord. În plus, secretariatul își exercită funcțiile care îi sunt atribuite conform prezentului acord și de Conferința părților care servește drept reuniune a părților la prezentul acord.

Articolul 18

(1) Organismul auxiliar pentru consultanță științifică și tehnologică și Organismul auxiliar de aplicare stabilite prin articolele 9 și 10 din convenție servesc drept organism auxiliar pentru consultanță științifică și tehnologică și, respectiv, drept organism auxiliar de aplicare ale prezentului acord. Dispozițiile convenției cu privire la funcționarea acestor două organisme se aplică *mutatis mutandis* prezentului acord. Reuniunile Organismului auxiliar pentru consultanță științifică și tehnologică și ale Organismului auxiliar de aplicare ale prezentului acord au loc concomitent cu reuniunile Organismului auxiliar pentru consultanță științifică și tehnologică și, respectiv, ale Organismului auxiliar de aplicare ale convenției.

(2) Părțile la convenție care nu sunt părți la prezentul acord pot participa în calitate de observatori la lucrările oricărei sesiuni a organismelor auxiliare. Atunci când organismele

auxiliare servesc drept organisme auxiliare ale prezentului acord, deciziile în temeiul prezentului acord sunt luate doar de părțile la prezentul acord.

(3) Atunci când organismele auxiliare instituite prin articolele 9 și 10 din convenție își exercită funcțiile cu privire la aspecte referitoare la prezentul acord, orice membru al birourilor organismelor auxiliare respective care reprezintă o parte la convenție care, în momentul respectiv, nu era și parte la prezentul acord, este înlocuit de un membru suplimentar ales de către părțile la prezentul acord și din rândul acestora.

Articolul 19

(1) Organismele auxiliare sau alte mecanisme instituționale înființate de convenție sau în temeiul convenției, în afara celor menționate în prezentul acord, servesc prezentului acord pe baza unei decizii a Conferinței părților care servește drept reuniune a părților la prezentul acord. Conferința părților care servește drept reuniune a părților la prezentul acord stabilește funcțiile care vor fi exercitate de către aceste organisme auxiliare sau mecanisme.

(2) Conferința părților care servește drept reuniune a părților la prezentul acord poate furniza îndrumare suplimentară acestor organisme auxiliare și mecanisme instituționale.

Articolul 20

(1) Prezentul acord este deschis spre semnare și supus ratificării, acceptării sau aprobării de către state și organizații de integrare economică regională ce sunt părți la convenție. Este deschis spre semnare la sediul Organizației Națiunilor Unite din New York în perioada 22 aprilie 2016-21 aprilie 2017. Ulterior, prezentul acord este deschis spre aderare începând cu ziua următoare datei la care este închis pentru semnare. Instrumentele de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare sunt depuse la depozitar.

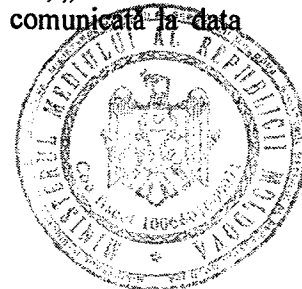
(2) Orice organizație de integrare economică regională care devine parte la prezentul acord fără ca vreunul dintre statele sale membre să fie parte se supune tuturor obligațiilor prevăzute de prezentul acord. În cazul organizațiilor de integrare economică regională având unul sau mai multe state membre care sunt părți la prezentul acord, organizația și statele sale membre decid asupra respectivelor responsabilități în ceea ce privește îndeplinirea obligațiilor care le revin în temeiul prezentului acord. În aceste cazuri, organizația și statele membre nu au dreptul să își exercite drepturile care le revin în temeiul prezentului acord în mod concomitent.

(3) Organizațiile de integrare economică regională declară, în instrumentele lor de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare, sfera de competență pe care o au cu privire la aspectele reglementate de prezentul acord. Aceste organizații informează, de asemenea, depozitarul, care informează la rândul său părțile referitor la orice modificare semnificativă în privința sferei lor de competență.

Articolul 21

(1) Prezentul acord intră în vigoare în a treizecea zi de la data la care cel puțin 55 de părți la convenție reprezentând în total cel puțin o proporție estimată de 55 la sută din emisiile totale la nivel mondial de gaze cu efect de seră și-au depus instrumentele de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare.

(2) Doar în sensul restrâns al alineatului (1) din prezentul articol, „emisiile totale la nivel mondial de gaze cu efect de seră” înseamnă valoarea cea mai recentă comunicată la data adoptării prezentului acord de către părțile la convenție sau înainte de această dată.

(3) Pentru fiecare stat sau organizație de integrare economică regională care ratifică, acceptă sau aprobă prezentul acord sau aderă la acesta după ce au fost îndeplinite condițiile stabilite la alineatul (1) din prezentul articol pentru intrarea în vigoare, prezentul acord intră în vigoare în a treizecea zi de la data depunerii de către un astfel de stat sau o astfel de organizație de integrare economică regională a instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare.

(4) În sensul alineatului (1) din prezentul articol, orice instrument depus de către o organizație de integrare economică regională nu este considerat ca fiind suplimentar celor depuse de către statele sale membre.

Articolul 22

Dispozițiile articolului 15 din convenție privind adoptarea de amendamente la convenție se aplică *mutatis mutandis* prezentului acord.

Articolul 23

(1) Dispozițiile articolului 16 din convenție privind adoptarea și modificarea anexelor la convenție se aplică *mutatis mutandis* prezentului acord.

(2) Anexele la prezentul acord constituie parte integrantă a acestuia și, dacă nu există o dispoziție contrară explicită, o referire la prezentul acord constituie în același timp o referire la anexele acestuia. Aceste anexe se limitează la liste, formulare și orice alt material descriptiv cu caracter științific, tehnic, procedural sau administrativ.

Articolul 24

Dispozițiile articolului 14 din convenție privind soluționarea litigiilor se aplică *mutatis mutandis* prezentului acord.

Articolul 25

(1) Fiecare parte are un vot, cu excepția cazurilor prevăzute la alineatul (2) din prezentul articol.

(2) Organizațiile de integrare economică regională, pentru aspectele care intră în competența lor, își exercită dreptul de a vota cu un număr de voturi egal cu numărul statelor lor membre care sunt părți la prezentul acord. O astfel de organizație nu își exercită dreptul la vot dacă vreunul dintre statele sale membre își exercită dreptul său la vot și invers.

Articolul 26

Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite este depozitarul prezentului acord.

Articolul 27

Nu poate fi făcută nicio rezervă la prezentul acord.

Articolul 28

(1) Oricând după trei ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord pentru o parte, respectiva parte poate să îl denunțe printr-o notificare scrisă adresată depozitarului.

(2) Orice astfel de denunțare intră în vigoare după expirarea unui termen de un an de la data primirii de către depozitar a notificării denunțării sau la o dată ulterioară specificată în notificarea de denunțare.

(3) Orice parte care denunță convenția se consideră că a denunțat și prezentul acord.

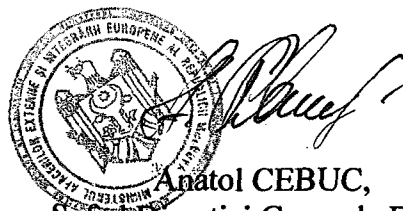
Articolul 29

Originalul prezentului acord, ale cărui texte în limbile arabă, chineză, engleză, franceză, rusă și spaniolă sunt în egală măsură autentice, este depus la Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite.

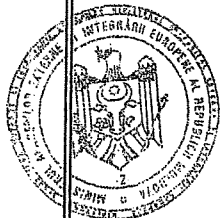
ADOPTAT la Paris în a douăsprezecea zi a lunii decembrie a anului două mii cincisprezece.
DREPT CARE, subsemnații, autorizați corespunzător în acest sens, au semnat prezentul acord.

Prin prezenta confirm că textul alăturat este copia autentică de pe traducerea oficială a Acordul de la Paris (Paris, 12 decembrie 2015), originalul căreia este depozitat la Arhiva Tratatelor a Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene.

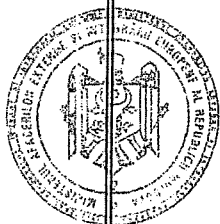

Anatol CEBUC,
Șef al Direcției Generale Drept
Internațional a Ministerului Afacerilor
Externe și Integrării Europene al
Republicii Moldova

**ACORDUL
de la Paris**

Paris, 12 decembrie 2015

COPIE CERTIFICATĂ
TEXT ÎN LIMBA ENGLEZĂ

PARIS AGREEMENT

UNITED NATIONS
2015

PARIS AGREEMENT

The Parties to this Agreement,

Being Parties to the United Nations Framework Convention on Climate Change, hereinafter referred to as "the Convention",

Pursuant to the Durban Platform for Enhanced Action established by decision 1/CP.17 of the Conference of the Parties to the Convention at its seventeenth session,

In pursuit of the objective of the Convention, and being guided by its principles, including the principle of equity and common but differentiated responsibilities and respective capabilities, in the light of different national circumstances,

Recognizing the need for an effective and progressive response to the urgent threat of climate change on the basis of the best available scientific knowledge,

Also recognizing the specific needs and special circumstances of developing country Parties, especially those that are particularly vulnerable to the adverse effects of climate change, as provided for in the Convention,

Taking full account of the specific needs and special situations of the least developed countries with regard to funding and transfer of technology,

Recognizing that Parties may be affected not only by climate change, but also by the impacts of the measures taken in response to it,

Emphasizing the intrinsic relationship that climate change actions, responses and impacts have with equitable access to sustainable development and eradication of poverty,

Recognizing the fundamental priority of safeguarding food security and ending hunger, and the particular vulnerabilities of food production systems to the adverse impacts of climate change,

Taking into account the imperatives of a just transition of the workforce and the creation of decent work and quality jobs in accordance with nationally defined development priorities,

Acknowledging that climate change is a common concern of humankind, Parties should, when taking action to address climate change, respect, promote and consider their respective obligations on human rights, the right to health, the rights of indigenous peoples, local communities, migrants, children, persons with disabilities and people in vulnerable situations and the right to development, as well as gender equality, empowerment of women and intergenerational equity,

Recognizing the importance of the conservation and enhancement, as appropriate, of sinks and reservoirs of the greenhouse gases referred to in the Convention,

Noting the importance of ensuring the integrity of all ecosystems, including oceans, and the protection of biodiversity, recognized by some cultures as Mother Earth, and noting the importance for some of the concept of "climate justice", when taking action to address climate change,

Affirming the importance of education, training, public awareness, public participation, public access to information and cooperation at all levels on the matters addressed in this Agreement,

Recognizing the importance of the engagements of all levels of government and various actors, in accordance with respective national legislations of Parties, in addressing climate change,

Also recognizing that sustainable lifestyles and sustainable patterns of consumption and production, with developed country Parties taking the lead, play an important role in addressing climate change,

Have agreed as follows:

Article 1

For the purpose of this Agreement, the definitions contained in Article 1 of the Convention shall apply. In addition:

(a) "Convention" means the United Nations Framework Convention on Climate Change, adopted in New York on 9 May 1992;

(b) "Conference of the Parties" means the Conference of the Parties to the Convention;

(c) "Party" means a Party to this Agreement.

Article 2

1. This Agreement, in enhancing the implementation of the Convention, including its objective, aims to strengthen the global response to the threat of climate change, in the context of sustainable development and efforts to eradicate poverty, including by:

(a) Holding the increase in the global average temperature to well below 2°C above pre-industrial levels and pursuing efforts to limit the temperature increase to 1.5°C above pre-industrial levels, recognizing that this would significantly reduce the risks and impacts of climate change;

(b) Increasing the ability to adapt to the adverse impacts of climate change and foster climate resilience and low greenhouse gas emissions development, in a manner that does not threaten food production; and

(c) Making finance flows consistent with a pathway towards low greenhouse gas emissions and climate-resilient development.

2. This Agreement will be implemented to reflect equity and the principle of common but differentiated responsibilities and respective capabilities, in the light of different national circumstances.

Article 3

As nationally determined contributions to the global response to climate change, all Parties are to undertake and communicate ambitious efforts as defined in Articles 4, 7, 9, 10, 11 and 13 with the view to achieving the purpose of this Agreement as set out in Article 2. The efforts of all Parties will represent a progression over time, while recognizing the need to support developing country Parties for the effective implementation of this Agreement.

Article 4

1. In order to achieve the long-term temperature goal set out in Article 2, Parties aim to reach global peaking of greenhouse gas emissions as soon as possible, recognizing that peaking will take longer for developing country Parties, and to undertake rapid reductions thereafter in accordance with best available science, so as to achieve a balance between anthropogenic emissions by sources and removals by sinks of greenhouse gases in the second half of this century, on the basis of equity, and in the context of sustainable development and efforts to eradicate poverty.
2. Each Party shall prepare, communicate and maintain successive nationally determined contributions that it intends to achieve. Parties shall pursue domestic mitigation measures, with the aim of achieving the objectives of such contributions.
3. Each Party's successive nationally determined contribution will represent a progression beyond the Party's then current nationally determined contribution and reflect its highest possible ambition, reflecting its common but differentiated responsibilities and respective capabilities, in the light of different national circumstances.
4. Developed country Parties should continue taking the lead by undertaking economy-wide absolute emission reduction targets. Developing country Parties should continue enhancing their mitigation efforts, and are encouraged to move over time towards economy-wide emission reduction or limitation targets in the light of different national circumstances.
5. Support shall be provided to developing country Parties for the implementation of this Article, in accordance with Articles 9, 10 and 11, recognizing that enhanced support for developing country Parties will allow for higher ambition in their actions.
6. The least developed countries and small island developing States may prepare and communicate strategies, plans and actions for low greenhouse gas emissions development reflecting their special circumstances.
7. Mitigation co-benefits resulting from Parties' adaptation actions and/or economic diversification plans can contribute to mitigation outcomes under this Article.

8. In communicating their nationally determined contributions, all Parties shall provide the information necessary for clarity, transparency and understanding in accordance with decision 1/CP.21 and any relevant decisions of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement.

9. Each Party shall communicate a nationally determined contribution every five years in accordance with decision 1/CP.21 and any relevant decisions of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement and be informed by the outcomes of the global stocktake referred to in Article 14.

10. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement shall consider common time frames for nationally determined contributions at its first session.

11. A Party may at any time adjust its existing nationally determined contribution with a view to enhancing its level of ambition, in accordance with guidance adopted by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement.

12. Nationally determined contributions communicated by Parties shall be recorded in a public registry maintained by the secretariat.

13. Parties shall account for their nationally determined contributions. In accounting for anthropogenic emissions and removals corresponding to their nationally determined contributions, Parties shall promote environmental integrity, transparency, accuracy, completeness, comparability and consistency, and ensure the avoidance of double counting, in accordance with guidance adopted by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement.

14. In the context of their nationally determined contributions, when recognizing and implementing mitigation actions with respect to anthropogenic emissions and removals, Parties should take into account, as appropriate, existing methods and guidance under the Convention, in the light of the provisions of paragraph 13 of this Article.

15. Parties shall take into consideration in the implementation of this Agreement the concerns of Parties with economies most affected by the impacts of response measures, particularly developing country Parties.

16. Parties, including regional economic integration organizations and their member States, that have reached an agreement to act jointly under paragraph 2 of this Article shall notify the secretariat of the terms of that agreement, including the emission level allocated to each Party within the relevant time period, when they communicate their nationally determined contributions. The secretariat shall in turn inform the Parties and signatories to the Convention of the terms of that agreement.

17. Each party to such an agreement shall be responsible for its emission level as set out in the agreement referred to in paragraph 16 of this Article in accordance with paragraphs 13 and 14 of this Article and Articles 13 and 15.

18. If Parties acting jointly do so in the framework of, and together with, a regional economic integration organization which is itself a Party to this Agreement, each member State of that regional economic integration organization individually, and together with the regional economic integration organization, shall be responsible for its emission level as set out in the agreement communicated under paragraph 16 of this Article in accordance with paragraphs 13 and 14 of this Article and Articles 13 and 15.

19. All Parties should strive to formulate and communicate long-term low greenhouse gas emission development strategies, mindful of Article 2 taking into account their common but differentiated responsibilities and respective capabilities, in the light of different national circumstances.

Article 5

1. Parties should take action to conserve and enhance, as appropriate, sinks and reservoirs of greenhouse gases as referred to in Article 4, paragraph 1 (d), of the Convention, including forests.

2. Parties are encouraged to take action to implement and support, including through results-based payments, the existing framework as set out in related guidance and decisions already agreed under the Convention for: policy approaches and positive incentives for activities relating to reducing emissions from deforestation and forest degradation, and the role of conservation, sustainable management of forests and enhancement of forest carbon stocks in developing countries; and alternative policy approaches, such as joint mitigation and adaptation approaches for the integral and sustainable management of forests, while reaffirming the importance of incentivizing, as appropriate, non-carbon benefits associated with such approaches.

Article 6

1. Parties recognize that some Parties choose to pursue voluntary cooperation in the implementation of their nationally determined contributions to allow for higher ambition in their mitigation and adaptation actions and to promote sustainable development and environmental integrity.

2. Parties shall, where engaging on a voluntary basis in cooperative approaches that involve the use of internationally transferred mitigation outcomes towards nationally determined contributions, promote sustainable development and ensure environmental integrity and transparency, including in governance, and shall apply robust accounting to ensure, inter alia, the avoidance of double counting, consistent with guidance adopted by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement.

3. The use of internationally transferred mitigation outcomes to achieve nationally determined contributions under this Agreement shall be voluntary and authorized by participating Parties.

4. A mechanism to contribute to the mitigation of greenhouse gas emissions and support sustainable development is hereby established under the authority and guidance of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement for use by Parties on a voluntary basis. It shall be supervised by a body designated by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement, and shall aim:

(a) To promote the mitigation of greenhouse gas emissions while fostering sustainable development;

(b) To incentivize and facilitate participation in the mitigation of greenhouse gas emissions by public and private entities authorized by a Party;

(c) To contribute to the reduction of emission levels in the host Party, which will benefit from mitigation activities resulting in emission reductions that can also be used by another Party to fulfil its nationally determined contribution; and

(d) To deliver an overall mitigation in global emissions.

5. Emission reductions resulting from the mechanism referred to in paragraph 4 of this Article shall not be used to demonstrate achievement of the host Party's nationally determined contribution if used by another Party to demonstrate achievement of its nationally determined contribution.

6. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement shall ensure that a share of the proceeds from activities under the mechanism referred to in paragraph 4 of this Article is used to cover administrative expenses as well as to assist developing country Parties that are particularly vulnerable to the adverse effects of climate change to meet the costs of adaptation.

7. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement shall adopt rules, modalities and procedures for the mechanism referred to in paragraph 4 of this Article at its first session.

8. Parties recognize the importance of integrated, holistic and balanced non-market approaches being available to Parties to assist in the implementation of their nationally determined contributions, in the context of sustainable development and poverty eradication, in a coordinated and effective manner, including through, inter alia, mitigation, adaptation, finance, technology transfer and capacity-building, as appropriate. These approaches shall aim to:

- (a) Promote mitigation and adaptation ambition;
- (b) Enhance public and private sector participation in the implementation of nationally determined contributions; and
- (c) Enable opportunities for coordination across instruments and relevant institutional arrangements.

9. A framework for non-market approaches to sustainable development is hereby defined to promote the non-market approaches referred to in paragraph 8 of this Article.

Article 7

1. Parties hereby establish the global goal on adaptation of enhancing adaptive capacity, strengthening resilience and reducing vulnerability to climate change, with a view to contributing to sustainable development and ensuring an adequate adaptation response in the context of the temperature goal referred to in Article 2.
2. Parties recognize that adaptation is a global challenge faced by all with local, subnational, national, regional and international dimensions, and that it is a key component of and makes a contribution to the long-term global response to climate change to protect people, livelihoods and ecosystems, taking into account the urgent and immediate needs of those developing country Parties that are particularly vulnerable to the adverse effects of climate change.
3. The adaptation efforts of developing country Parties shall be recognized, in accordance with the modalities to be adopted by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement at its first session.
4. Parties recognize that the current need for adaptation is significant and that greater levels of mitigation can reduce the need for additional adaptation efforts, and that greater adaptation needs can involve greater adaptation costs.
5. Parties acknowledge that adaptation action should follow a country-driven, gender-responsive, participatory and fully transparent approach, taking into consideration vulnerable groups, communities and ecosystems, and should be based on and guided by the best available science and, as appropriate, traditional knowledge, knowledge of indigenous peoples and local knowledge systems, with a view to integrating adaptation into relevant socioeconomic and environmental policies and actions, where appropriate.
6. Parties recognize the importance of support for and international cooperation on adaptation efforts and the importance of taking into account the needs of developing country Parties, especially those that are particularly vulnerable to the adverse effects of climate change.
7. Parties should strengthen their cooperation on enhancing action on adaptation, taking into account the Cancun Adaptation Framework, including with regard to:

(a) Sharing information, good practices, experiences and lessons learned, including, as appropriate, as these relate to science, planning, policies and implementation in relation to adaptation actions;

(b) Strengthening institutional arrangements, including those under the Convention that serve this Agreement, to support the synthesis of relevant information and knowledge, and the provision of technical support and guidance to Parties;

(c) Strengthening scientific knowledge on climate, including research, systematic observation of the climate system and early warning systems, in a manner that informs climate services and supports decision-making;

(d) Assisting developing country Parties in identifying effective adaptation practices, adaptation needs, priorities, support provided and received for adaptation actions and efforts, and challenges and gaps, in a manner consistent with encouraging good practices; and

(e) Improving the effectiveness and durability of adaptation actions.

8. United Nations specialized organizations and agencies are encouraged to support the efforts of Parties to implement the actions referred to in paragraph 7 of this Article, taking into account the provisions of paragraph 5 of this Article.

9. Each Party shall, as appropriate, engage in adaptation planning processes and the implementation of actions, including the development or enhancement of relevant plans, policies and/or contributions, which may include:

(a) The implementation of adaptation actions, undertakings and/or efforts;

(b) The process to formulate and implement national adaptation plans;

(c) The assessment of climate change impacts and vulnerability, with a view to formulating nationally determined prioritized actions, taking into account vulnerable people, places and ecosystems;

(d) Monitoring and evaluating and learning from adaptation plans, policies, programmes and actions; and

(e) Building the resilience of socioeconomic and ecological systems, including through economic diversification and sustainable management of natural resources.

10. Each Party should, as appropriate, submit and update periodically an adaptation communication, which may include its priorities, implementation and support needs, plans and actions, without creating any additional burden for developing country Parties.

11. The adaptation communication referred to in paragraph 10 of this Article shall be, as appropriate, submitted and updated periodically, as a component of or in conjunction with other communications or documents, including a national adaptation plan, a nationally determined contribution as referred to in Article 4, paragraph 2, and/or a national communication.

12. The adaptation communications referred to in paragraph 10 of this Article shall be recorded in a public registry maintained by the secretariat.

13. Continuous and enhanced international support shall be provided to developing country Parties for the implementation of paragraphs 7, 9, 10 and 11 of this Article, in accordance with the provisions of Articles 9, 10 and 11.

14. The global stocktake referred to in Article 14 shall, inter alia:

(a) Recognize adaptation efforts of developing country Parties;

(b) Enhance the implementation of adaptation action taking into account the adaptation communication referred to in paragraph 10 of this Article;

(c) Review the adequacy and effectiveness of adaptation and support provided for adaptation; and

(d) Review the overall progress made in achieving the global goal on adaptation referred to in paragraph 1 of this Article.

Article 8

1. Parties recognize the importance of averting, minimizing and addressing loss and damage associated with the adverse effects of climate change, including extreme weather events and slow onset events, and the role of sustainable development in reducing the risk of loss and damage.

2. The Warsaw International Mechanism for Loss and Damage associated with Climate Change Impacts shall be subject to the authority and guidance of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement and may be enhanced and strengthened, as determined by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement.

3. Parties should enhance understanding, action and support, including through the Warsaw International Mechanism, as appropriate, on a cooperative and facilitative basis with respect to loss and damage associated with the adverse effects of climate change.

4. Accordingly, areas of cooperation and facilitation to enhance understanding, action and support may include:

- (a) Early warning systems;
- (b) Emergency preparedness;
- (c) Slow onset events;
- (d) Events that may involve irreversible and permanent loss and damage;
- (e) Comprehensive risk assessment and management;
- (f) Risk insurance facilities, climate risk pooling and other insurance solutions;
- (g) Non-economic losses; and
- (h) Resilience of communities, livelihoods and ecosystems.

5. The Warsaw International Mechanism shall collaborate with existing bodies and expert groups under the Agreement, as well as relevant organizations and expert bodies outside the Agreement.

Article 9

1. Developed country Parties shall provide financial resources to assist developing country Parties with respect to both mitigation and adaptation in continuation of their existing obligations under the Convention.

2. Other Parties are encouraged to provide or continue to provide such support voluntarily.

3. As part of a global effort, developed country Parties should continue to take the lead in mobilizing climate finance from a wide variety of sources, instruments and channels, noting the significant role of public funds, through a variety of actions, including supporting country-driven strategies, and taking into account the needs and priorities of developing country Parties. Such mobilization of climate finance should represent a progression beyond previous efforts.

4. The provision of scaled-up financial resources should aim to achieve a balance between adaptation and mitigation, taking into account country-driven strategies, and the priorities and needs of developing country Parties, especially those that are particularly vulnerable to the adverse effects of climate change and have significant capacity constraints, such as the least developed countries and small island developing States, considering the need for public and grant-based resources for adaptation.

5. Developed country Parties shall biennially communicate indicative quantitative and qualitative information related to paragraphs 1 and 3 of this Article, as applicable, including, as available, projected levels of public financial resources to be provided to developing country Parties. Other Parties providing resources are encouraged to communicate biennially such information on a voluntary basis.

6. The global stocktake referred to in Article 14 shall take into account the relevant information provided by developed country Parties and/or Agreement bodies on efforts related to climate finance.

7. Developed country Parties shall provide transparent and consistent information on support for developing country Parties provided and mobilized through public interventions biennially in accordance with the modalities, procedures and guidelines to be adopted by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement, at its first session, as stipulated in Article 13, paragraph 13. Other Parties are encouraged to do so.

8. The Financial Mechanism of the Convention, including its operating entities, shall serve as the financial mechanism of this Agreement.

9. The institutions serving this Agreement, including the operating entities of the Financial Mechanism of the Convention, shall aim to ensure efficient access to financial resources through simplified approval procedures and enhanced readiness support for developing country Parties, in particular for the least developed countries and small island developing States, in the context of their national climate strategies and plans.

Article 10

1. Parties share a long-term vision on the importance of fully realizing technology development and transfer in order to improve resilience to climate change and to reduce greenhouse gas emissions.

2. Parties, noting the importance of technology for the implementation of mitigation and adaptation actions under this Agreement and recognizing existing technology deployment and dissemination efforts, shall strengthen cooperative action on technology development and transfer.

3. The Technology Mechanism established under the Convention shall serve this Agreement.

4. A technology framework is hereby established to provide overarching guidance to the work of the Technology Mechanism in promoting and facilitating enhanced action on technology development and transfer in order to support the implementation of this Agreement, in pursuit of the long-term vision referred to in paragraph 1 of this Article.

5. Accelerating, encouraging and enabling innovation is critical for an effective, long-term global response to climate change and promoting economic growth and sustainable development. Such effort shall be, as appropriate, supported, including by the Technology Mechanism and, through financial means, by the Financial Mechanism of the Convention, for collaborative approaches to research and development, and facilitating access to technology, in particular for early stages of the technology cycle, to developing country Parties.

6. Support, including financial support, shall be provided to developing country Parties for the implementation of this Article, including for strengthening cooperative action on technology development and transfer at different stages of the technology cycle, with a view to achieving a balance between support for mitigation and adaptation. The global stocktake referred to in Article 14 shall take into account available information on efforts related to support on technology development and transfer for developing country Parties.

Article 11

1. Capacity-building under this Agreement should enhance the capacity and ability of developing country Parties, in particular countries with the least capacity, such as the least developed countries, and those that are particularly vulnerable to the adverse effects of climate change, such as small island developing States, to take effective climate change action, including, inter alia, to implement adaptation and mitigation actions, and should facilitate technology development, dissemination and deployment, access to climate finance, relevant aspects of education, training and public awareness, and the transparent, timely and accurate communication of information.

2. Capacity-building should be country-driven, based on and responsive to national needs, and foster country ownership of Parties, in particular, for developing country Parties, including at the national, subnational and local levels. Capacity-building should be guided by lessons learned, including those from capacity-building activities under the Convention, and should be an effective, iterative process that is participatory, cross-cutting and gender-responsive.

3. All Parties should cooperate to enhance the capacity of developing country Parties to implement this Agreement. Developed country Parties should enhance support for capacity-building actions in developing country Parties.

4. All Parties enhancing the capacity of developing country Parties to implement this Agreement, including through regional, bilateral and multilateral approaches, shall regularly communicate on these actions or measures on capacity-building. Developing country Parties should regularly communicate progress made on implementing capacity-building plans, policies, actions or measures to implement this Agreement.

5. Capacity-building activities shall be enhanced through appropriate institutional arrangements to support the implementation of this Agreement, including the appropriate institutional arrangements established under the Convention that serve this Agreement. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement shall, at its first session, consider and adopt a decision on the initial institutional arrangements for capacity-building.

Article 12

Parties shall cooperate in taking measures, as appropriate, to enhance climate change education, training, public awareness, public participation and public access to information, recognizing the importance of these steps with respect to enhancing actions under this Agreement.

Article 13

1. In order to build mutual trust and confidence and to promote effective implementation, an enhanced transparency framework for action and support, with built-in flexibility which takes into account Parties' different capacities and builds upon collective experience is hereby established.

2. The transparency framework shall provide flexibility in the implementation of the provisions of this Article to those developing country Parties that need it in the light of their capacities. The modalities, procedures and guidelines referred to in paragraph 13 of this Article shall reflect such flexibility.

3. The transparency framework shall build on and enhance the transparency arrangements under the Convention, recognizing the special circumstances of the least developed countries and small island developing States, and be implemented in a facilitative, non-intrusive, non-punitive manner, respectful of national sovereignty, and avoid placing undue burden on Parties.

4. The transparency arrangements under the Convention, including national communications, biennial reports and biennial update reports, international assessment and review and international consultation and analysis, shall form part of the experience drawn upon for the development of the modalities, procedures and guidelines under paragraph 13 of this Article.

5. The purpose of the framework for transparency of action is to provide a clear understanding of climate change action in the light of the objective of the Convention as set out in its Article 2, including clarity and tracking of progress towards achieving Parties' individual nationally determined contributions under Article 4, and Parties' adaptation actions under Article 7, including good practices, priorities, needs and gaps, to inform the global stocktake under Article 14.

6. The purpose of the framework for transparency of support is to provide clarity on support provided and received by relevant individual Parties in the context of climate change actions under Articles 4, 7, 9, 10 and 11, and, to the extent possible, to provide a full overview of aggregate financial support provided, to inform the global stocktake under Article 14.

7. Each Party shall regularly provide the following information:

(a) A national inventory report of anthropogenic emissions by sources and removals by sinks of greenhouse gases, prepared using good practice methodologies accepted by the Intergovernmental Panel on Climate Change and agreed upon by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement; and

(b) Information necessary to track progress made in implementing and achieving its nationally determined contribution under Article 4.

8. Each Party should also provide information related to climate change impacts and adaptation under Article 7, as appropriate.

9. Developed country Parties shall, and other Parties that provide support should, provide information on financial, technology transfer and capacity-building support provided to developing country Parties under Articles 9, 10 and 11.

10. Developing country Parties should provide information on financial, technology transfer and capacity-building support needed and received under Articles 9, 10 and 11.

11. Information submitted by each Party under paragraphs 7 and 9 of this Article shall undergo a technical expert review, in accordance with decision 1/CP.21. For those developing country Parties that need it in the light of their capacities, the review process shall include assistance in identifying capacity-building needs. In addition, each Party shall participate in a facilitative, multilateral consideration of progress with respect to efforts under Article 9, and its respective implementation and achievement of its nationally determined contribution.

12. The technical expert review under this paragraph shall consist of a consideration of the Party's support provided, as relevant, and its implementation and achievement of its nationally determined contribution. The review shall also identify areas of improvement for the Party, and include a review of the consistency of the information with the modalities, procedures and guidelines referred to in paragraph 13 of this Article, taking into account the flexibility accorded to the Party under paragraph 2 of this Article. The review shall pay particular attention to the respective national capabilities and circumstances of developing country Parties.

13. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement shall, at its first session, building on experience from the arrangements related to transparency under the Convention, and elaborating on the provisions in this Article, adopt common modalities, procedures and guidelines, as appropriate, for the transparency of action and support.

14. Support shall be provided to developing countries for the implementation of this Article.

15. Support shall also be provided for the building of transparency-related capacity of developing country Parties on a continuous basis.

Article 14

1. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement shall periodically take stock of the implementation of this Agreement to assess the collective progress towards achieving the purpose of this Agreement and its long-term goals (referred to as the "global stocktake"). It shall do so in a comprehensive and facilitative manner, considering mitigation, adaptation and the

means of implementation and support, and in the light of equity and the best available science.

2. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement shall undertake its first global stocktake in 2023 and every five years thereafter unless otherwise decided by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement.

3. The outcome of the global stocktake shall inform Parties in updating and enhancing, in a nationally determined manner, their actions and support in accordance with the relevant provisions of this Agreement, as well as in enhancing international cooperation for climate action.

Article 15

1. A mechanism to facilitate implementation of and promote compliance with the provisions of this Agreement is hereby established.

2. The mechanism referred to in paragraph 1 of this Article shall consist of a committee that shall be expert-based and facilitative in nature and function in a manner that is transparent, non-adversarial and non-punitive. The committee shall pay particular attention to the respective national capabilities and circumstances of Parties.

3. The committee shall operate under the modalities and procedures adopted by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement at its first session and report annually to the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement.

Article 16

1. The Conference of the Parties, the supreme body of the Convention, shall serve as the meeting of the Parties to this Agreement.

2. Parties to the Convention that are not Parties to this Agreement may participate as observers in the proceedings of any session of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement. When the Conference of the Parties serves as the meeting of the Parties to this Agreement, decisions under this Agreement shall be taken only by those that are Parties to this Agreement.

3. When the Conference of the Parties serves as the meeting of the Parties to this Agreement, any member of the Bureau of the Conference of the Parties representing a Party to the Convention but, at that time, not a Party to this Agreement, shall be replaced by an additional member to be elected by and from amongst the Parties to this Agreement.

4. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement shall keep under regular review the implementation of this Agreement and shall make, within its mandate, the decisions necessary to promote its effective implementation. It shall perform the functions assigned to it by this Agreement and shall:

(a) Establish such subsidiary bodies as deemed necessary for the implementation of this Agreement; and

(b) Exercise such other functions as may be required for the implementation of this Agreement.

5. The rules of procedure of the Conference of the Parties and the financial procedures applied under the Convention shall be applied *mutatis mutandis* under this Agreement, except as may be otherwise decided by consensus by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement.

6. The first session of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement shall be convened by the secretariat in conjunction with the first session of the Conference of the Parties that is scheduled after the date of entry into force of this Agreement. Subsequent ordinary sessions of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement shall be held in conjunction with ordinary sessions of the Conference of the Parties, unless otherwise decided by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement.

7. Extraordinary sessions of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement shall be held at such other times as may be deemed necessary by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement or at the written request of any Party, provided that, within six months of the request being communicated to the Parties by the secretariat, it is supported by at least one third of the Parties.

8. The United Nations and its specialized agencies and the International Atomic Energy Agency, as well as any State member thereof or observers thereto not party to the Convention, may be represented at sessions of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement as observers. Any body or agency, whether national or international, governmental or non-governmental, which is qualified in matters covered by this Agreement and which has informed the secretariat of its wish to be represented at a session of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement as an observer, may be so admitted unless at least one third of the Parties present object. The admission and participation of observers shall be subject to the rules of procedure referred to in paragraph 5 of this Article.

Article 17

1. The secretariat established by Article 8 of the Convention shall serve as the secretariat of this Agreement.

2. Article 8, paragraph 2, of the Convention on the functions of the secretariat, and Article 8, paragraph 3, of the Convention, on the arrangements made for the functioning of the secretariat, shall apply *mutatis mutandis* to this Agreement. The secretariat shall, in addition, exercise the functions assigned to it under this Agreement and by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement.

Article 18

1. The Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice and the Subsidiary Body for Implementation established by Articles 9 and 10 of the Convention shall serve, respectively, as the Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice and the Subsidiary Body for Implementation of this Agreement. The provisions of the Convention relating to the functioning of these two bodies shall apply *mutatis mutandis* to this Agreement. Sessions of the meetings of the Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice and the Subsidiary Body for Implementation of this Agreement shall be held in conjunction with the meetings of, respectively, the Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice and the Subsidiary Body for Implementation of the Convention.

2. Parties to the Convention that are not Parties to this Agreement may participate as observers in the proceedings of any session of the subsidiary bodies. When the subsidiary bodies serve as the subsidiary bodies of this Agreement, decisions under this Agreement shall be taken only by those that are Parties to this Agreement.

3. When the subsidiary bodies established by Articles 9 and 10 of the Convention exercise their functions with regard to matters concerning this Agreement, any member of the bureaux of those subsidiary bodies representing a Party to the Convention but, at that time, not a Party to this Agreement, shall be replaced by an additional member to be elected by and from amongst the Parties to this Agreement.

Article 19

1. Subsidiary bodies or other institutional arrangements established by or under the Convention, other than those referred to in this Agreement, shall serve this Agreement upon a decision of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement shall specify the functions to be exercised by such subsidiary bodies or arrangements.

~~2.~~ The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement may provide further guidance to such subsidiary bodies and institutional arrangements.

Article 20

1. This Agreement shall be open for signature and subject to ratification, acceptance or approval by States and regional economic integration organizations that are Parties to the Convention. It shall be open for signature at the United Nations Headquarters in New York from 22 April 2016 to 21 April 2017. Thereafter, this Agreement shall be open for accession from the day following the date on which it is closed for signature. Instruments of ratification, acceptance, approval or accession shall be deposited with the Depositary.

2. Any regional economic integration organization that becomes a Party to this Agreement without any of its member States being a Party shall be bound by all the obligations under this Agreement. In the case of regional economic integration organizations with one or more member States that are Parties to this Agreement,

the organization and its member States shall decide on their respective responsibilities for the performance of their obligations under this Agreement. In such cases, the organization and the member States shall not be entitled to exercise rights under this Agreement concurrently.

3. In their instruments of ratification, acceptance, approval or accession, regional economic integration organizations shall declare the extent of their competence with respect to the matters governed by this Agreement. These organizations shall also inform the Depositary, who shall in turn inform the Parties, of any substantial modification in the extent of their competence.

Article 21

1. This Agreement shall enter into force on the thirtieth day after the date on which at least 55 Parties to the Convention accounting in total for at least an estimated 55 per cent of the total global greenhouse gas emissions have deposited their instruments of ratification, acceptance, approval or accession.

2. Solely for the limited purpose of paragraph 1 of this Article, "total global greenhouse gas emissions" means the most up-to-date amount communicated on or before the date of adoption of this Agreement by the Parties to the Convention.

3. For each State or regional economic integration organization that ratifies, accepts or approves this Agreement or accedes thereto after the conditions set out in paragraph 1 of this Article for entry into force have been fulfilled, this Agreement shall enter into force on the thirtieth day after the date of deposit by such State or regional economic integration organization of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

4. For the purposes of paragraph 1 of this Article, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by its member States.

Article 22

The provisions of Article 15 of the Convention on the adoption of amendments to the Convention shall apply *mutatis mutandis* to this Agreement.

Article 23

1. The provisions of Article 16 of the Convention on the adoption and amendment of annexes to the Convention shall apply *mutatis mutandis* to this Agreement.

2. Annexes to this Agreement shall form an integral part thereof and, unless otherwise expressly provided for, a reference to this Agreement constitutes at the same time a reference to any annexes thereto. Such annexes shall be restricted to lists, forms and any other material of a descriptive nature that is of a scientific, technical, procedural or administrative character.

Article 24

The provisions of Article 14 of the Convention on settlement of disputes shall apply *mutatis mutandis* to this Agreement.

Article 25

1. Each Party shall have one vote, except as provided for in paragraph 2 of this Article.

2. Regional economic integration organizations, in matters within their competence, shall exercise their right to vote with a number of votes equal to the number of their member States that are Parties to this Agreement. Such an organization shall not exercise its right to vote if any of its member States exercises its right, and vice versa.

Article 26

The Secretary-General of the United Nations shall be the Depositary of this Agreement.

Article 27

No reservations may be made to this Agreement.

Article 28

At any time after three years from the date on which this Agreement has entered into force for a Party, that Party may withdraw from this Agreement by giving written notification to the Depository.

Any such withdrawal shall take effect upon expiry of one year from the date of receipt by the Depository of the notification of withdrawal, or on such later date as may be specified in the notification of withdrawal.

Any Party that withdraws from the Convention shall be considered as also having withdrawn from this Agreement.

Article 29

The original of this Agreement, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

DONE at Paris this twelfth day of December two thousand and fifteen.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned, being duly authorized to that effect, have signed this Agreement.

I hereby certify that the foregoing text is a true copy of the Paris Agreement, done at Paris on 12 December 2015, the original of which is deposited with the Secretary-General of the United Nations.

Je certifie que le texte qui précède est une copie conforme de l'Accord de Paris, fait à Paris le 12 décembre 2015, dont l'original se trouve déposé auprès du Secrétaire général des Nations Unies.

For the Secretary-General,
Under-Secretary-General
for Legal Affairs and
United Nations Legal Counsel

Pour le Secrétaire général,
Le Secrétaire général adjoint
aux affaires juridiques et
Conseiller juridique des Nations Unies

Miguel de Serpá Soares

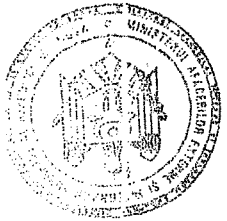
United Nations
New York, 14 March 2016

Organisation des Nations Unies
New York, le 14 mars 2016

~~Prin prezenta~~ confirm că textul alăturat este o copie autentică de pe Acordul de
~~la Paris~~ (Paris, 12 decembrie 2015), copia certificată a căruia este depozitată la
~~Arhivele~~ Tratatelor a Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene.

[Signature]
Șef al Direcției Generale Drept
Internațional a Ministerului Afacerilor
Externe și Integrării Europene al
Republicii Moldova

**Argumentarea oportunității ratificării Acordului de la Paris, adoptat pe
12 decembrie 2015, în cadrul celei de-a 21-a Conferințe a Părților la
Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la schimbarea
climei.**

A. Descrierea tratatului

1. Informații generale:

La 12 decembrie 2015, 196 state Părți participante la cea de-a XXI-a Conferință a Părților (COP 21) la Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la schimbarea climei (CONUSC) au adoptat Acordul de la Paris - primul acord universal, cu caracter constrângător, în atenuarea procesului încălzirii globale. Scopul Acordului de la Paris constă în consolidarea reacției globale la amenințarea schimbărilor climatice, în contextul dezvoltării durabile și eforturilor de eradicare a sărăciei, inclusiv prin:

- a) limitarea creșterii temperaturii medii globale sub 2°C peste nivelele pre-industriale și continuarea eforturilor de limitare a creșterii temperaturii la 1,5°C, deoarece acest lucru ar reduce în mod semnificativ riscurile și efectele schimbărilor climatice;
- (b) creșterea abilității de adaptare la impactul advers al schimbărilor climatice, încurajarea rezistenței la schimbările climatice și dezvoltarea cu emisii scăzute de gaze cu efect de seră, într-un mod ce nu amenință producția; și
- (c) armonizarea fluxurilor financiare cu o evoluție către un nivel scăzut de emisii de gaze cu efect de seră și o dezvoltare rezistentă la schimbările climatice.

Acest Acord va fi implementat pentru a reflecta echitatea și principiul responsabilităților comune dar diferențiate, în lumina diverselor circumstanțe naționale. Acordul este constituit din preambul și 29 articole, și anume:

- Articolele 1 și 2 stabilesc definițiile principale și obiectivele Acordului.
- Articolul 3 prezintă eforturile ambițioase definite în vederea atingerii scopului Acordului. La fel, acesta stabilește că eforturile tuturor Părților vor reprezenta o evoluție în timp, cu recunoașterea nevoii de a susține Părțile care sunt state în curs de dezvoltare în implementarea eficientă a prezentului Acord.
- Articolul 4 stabilește că valoarea maximă globală a emisiilor de gaze cu efect de seră trebuie să fie atinsă cât de curând posibil. Concomitent, este acceptat faptul că pentru țările în curs de dezvoltare atingerea acestui maximum va necesita o perioadă mai îndelungată de timp. Contribuțiile naționale determinate sunt

acceptate ca mecanism de atenuare a emisiilor de gaze cu efect de seră la nivel național. Acest articol la fel stabilește că fiecare Parte comunică contribuția determinată la nivel național odată la cinci ani.

- Articolul 5 încurajează Părțile să stabilizeze nivelul de emisii de gaze cu efect de seră inclusiv prin măsuri de conservare și îmbunătățire a pădurilor.

- Articolul 6 stabilește un mecanism care să contribuie la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și să sprijine dezvoltarea durabilă, precum și stabilirea unui cadru pentru abordările care nu se bazează pe principii de piață în implementarea contribuțiilor determinate la nivel național în contextul dezvoltării durabile.

- Articolul 7 stabilește obiectivul global în materie de adaptare, prin întărirea capacității de adaptare, consolidarea rezistenței și reducerea vulnerabilității la schimbările climatice, precum și elaborarea comunicărilor privind adaptarea.

- Articolul 8 consolidează Mecanismul Internațional de la Varșovia pentru Pierderi și Daune asociate Impacturilor Schimbărilor Climatice, care ar contribui la adoptarea unor abordări pentru a ajuta țările vulnerabile să facă față efectelor adverse ale schimbărilor climatice.

- Articolele 9, 10 și 11 reconfirmă obligațiile țărilor dezvoltate de a oferi suport țărilor în curs de dezvoltare pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și pentru adaptarea la efectele schimbărilor climatice. Mecanismele financiare ale Convenției vor servi drept mecanisme financiare ale Acordului.

- Articolele 12 și 13 stipulează necesitatea cooperării pentru a consolida educația, formarea profesională, sensibilizarea și participarea publicului, precum și accesul public la informații în domeniul schimbărilor climatice și instituirea unui cadru de transparență sporită pentru acțiuni și sprijin.

- Prin articolele 14 – 19 se stabilesc prevederile referitoare la organele instituționale ale Acordului, printre care: Conferința Părților, Comitetul de experți, Secretariatul, Organismul auxiliar pentru consultanță științifică și tehnologică și Organismul auxiliar de aplicare.

- Articolele 20 – 21 stabilesc prevederile privind semnarea, ratificarea, acceptarea, aprobarea, aderarea, intrarea în vigoare Acordului.

- Articolele 22 - 25 stabilesc prevederile privind rezolvarea litigiilor, amendamentele la Acord, adoptarea sau modificare anexelor și dreptul de vot.

- Articolele 26 -29 stabilesc depozitarul Acordului, formularea rezervelor, modalitățile de denunțare a Acordului și textele autentice.

2. Informații privind conținutul tratatului:

Conform prevederilor articolului 2, Acordul de la Paris are ca obiectiv punerea în aplicare a unor noi mecanisme a CONUSC consolidând răspunsul global la amenințarea reprezentată de schimbările climatice, în contextul dezvoltării durabile și al eforturilor de eradicare a sărăciei prin menținerea creșterii temperaturii medii globale cu mult sub 2°C peste nivelurile preindustriale și continuarea eforturilor de limitare a creșterii temperaturii la 1,5°C peste nivelurile preindustriale, recunoscând că astfel s-ar reduce în mod semnificativ riscurile și efectele schimbărilor climatice.

Acordul de la Paris vine să asigure implementarea prevederilor CONUSC, semnată la Rio de Janeiro în anul 1992, la care Republica Moldova este parte din anul 1995 (Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova Nr. 404-XIII din 16.03.95) și substituie Protocolul de la Kyoto (Legea nr. 29-XV din 13.02.2003 pentru aderarea Republicii Moldova la Protocolul de la Kyoto la Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la schimbarea climei). Acordul se încheie pe o perioadă nelimitată și poate fi denunțat printr-o notificare scrisă în adresa depozitarului, după o perioadă de trei ani de la data intrării în vigoare a Acordului pentru partea respectivă.

Conform articolului 22 al Acordului, dispozițiile articolului 15 din Convenție privind adoptarea de amendamente la convenție se aplică *mutatis mutandis* Acordului, astfel orice Parte poate propune amendamente la Acord. Amendamentele la Acord sunt adoptate la o sesiune ordinară a Conferinței Părților Convenției, care servește și ca Conferință a Părților la Acord. Textul oricărei propuneri de amendament la Acord este comunicat Părților de către secretariat, cu cel puțin 6 luni înainte de reuniunea la care acesta este propus spre adoptare. Secretariatul comunică, de asemenea, propunerile de amendament semnatarilor Convenției și, pentru informare, depozitarului.

B. Analiza de impact

1. Informații generale:

CONUSC a fost semnată la Rio de Janeiro în anul 1992. Obiectivul principal al Convenției este stabilizarea concentrațiilor gazelor cu efect de seră în atmosferă la un nivel care să împiedice perturbarea antropică periculoasă a sistemului climatic.

Protocolul de la Kyoto reprezintă un instrument legal subsidiar la Convenție, adoptat la 11 decembrie 1997 la Kyoto, Japonia. Principala caracteristică a Protocolului de la Kyoto este stabilirea angajamentelor ferme de reducere a emisiilor față de anul de bază (1990) în prima perioadă de angajament, respectiv 2008-2012, pentru țările industrializate.

Protocolul de la Kyoto a intrat în vigoare pe plan internațional la data de 16 februarie 2005.

În cadrul primei perioade de angajament a Protocolului de la Kyoto, respectiv 2008-2012, majoritatea Statelor Membre și-au asumat o țintă de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră cu 8% față de anul de bază 1989.

A doua perioadă de angajament sub Protocolul de la Kyoto a fost stabilită prin prevederile „Amendamentului de la Doha” și vizează intervalul 2013 – 2020. Pentru cea de a doua perioadă de angajament a Protocolului de la Kyoto, UE și-a luat angajamentul de a reduce emisiile cu 20% în perioada 2013-2020 față de 1990.

Republica Moldova a ratificat Protocolul de la Kyoto la 13 februarie 2003. Nefiind țară inclusă în anexa nr. I a Convenției, Republica Moldova nu a avut angajamente de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră în prima perioadă de angajament (2008-2012) a Protocolului de la Kyoto.

În Planul de acțiune de la Bali, adoptat la a 13-a Conferință a Părților la CONUSC (2007), țările în curs de dezvoltare au convenit să elaboreze și să implementeze acțiuni de atenuare adecvate la nivel național (în engl.: NAMA – National Appropriate Mitigation Actions), în contextul dezvoltării durabile, sprijinite prin intermediul transferului tehnologic, finanțare adecvată și acțiuni de consolidare a capacităților.

La Conferința a 15-a a Părților, care a avut loc la Copenhaga în decembrie 2009, a fost aprobată o declarație politică privind susținerea limitării încălzirii globale către anul 2100 mai puțin de 2°C comparativ cu nivelul preindustrial. Această declarație a primit denumirea de „Acordul de la Copenhaga” și reafirmă aspectele de dezvoltare în contextul schimbărilor climatice, inclusiv prin intermediul implementării Strategiilor de Dezvoltare cu Emisii Reduse (în engl.: LEDS – Low Emissions Development Strategies).

Conferința a 16-a a Părților la CONUSC, care a avut loc la Cancun în decembrie 2010, a adoptat Acordul de la Cancun, care încurajează țările în curs de dezvoltare să pregătească Strategii de Dezvoltare cu Emisii Reduse în contextul dezvoltării durabile și să întreprindă acțiuni de atenuare adecvate la nivel național.

Prin Acordul de la Cancun „se conștientizează că stoparea schimbărilor climatice necesită o schimbare de paradigmă spre construirea unei societăți cu emisii reduse de carbon, care oferă oportunități substanțiale și asigură o creștere economică continuă și o dezvoltare durabilă”.

În conformitate cu obligațiunile față de CONUSC, Republica Moldova a elaborat și a prezentat către cea de-a 21 Conferință a Părților la Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la Schimbarea Climei, care a avut loc în decembrie 2015, la Paris, documentul ”Contribuția Națională Determinată Intenționată” (CNDI) pentru noul Acord Climatic de la Paris.

La 12 decembrie 2015, 196 state Părți participante la cea de-a XXI-a Conferință a Părților (COP 21) la CONUSC au adoptat Acordul de la Paris, care are drept scop limitarea creșterii temperaturii medii globale sub 2°C, începând cu anul 2020.

Articolul 4 al Acordului prevede atingerea cât mai repede posibil a valorii maxime globale a emisiilor de gaze cu efect de seră și luarea de măsuri privind reducerea rapidă a acestora în conformitate cu cele mai bune cunoștințe științifice disponibile. În acest scop fiecare parte pregătește, comunică și menține contribuții succesive, determinate la nivel național, pe care intenționează să le atingă. Acestea vor reprezenta o evoluție față de contribuția curentă a părții, determinată la nivel național, și va reprezenta cel mai ridicat nivel de ambiție posibilă. De asemenea, țările cel mai puțin dezvoltate pot să elaboreze și să comunice strategiile, planurile și acțiunile pentru o dezvoltare cu un nivel redus de emisii de gaze cu efect de seră care să reflecte circumstanțele lor speciale.

Astfel, Contribuția Națională Determinată Intenționată a Republicii Moldova este orientată spre *reducerea necondiționată*, către anul 2030, a emisiilor totale naționale de gaze cu efect de seră nete, cu nu mai puțin de 67% comparativ cu nivelul anului 1990, în susținerea efortului global privind menținerea tendinței de creștere a temperaturii medii globale către anul 2100, în limita de până la 2°C. Obiectivul de reducere a emisiilor ar putea crește până la 78% *în mod condiționat* – în conformitate cu un acord global, care ar aborda teme importante, așa ca resursele financiare cu costuri reduse, transferul de tehnologii și cooperarea tehnică, accesul la toate în măsură corespunzătoare cu provocările schimbării globale a climei.

Ținte intermediare au fost stabilite pentru anii 2020 și 2025 și prevăd reducerea emisiilor totale naționale de gaze cu efect de seră cu nu mai puțin de 65% (până în 2020) și respectiv 69% (până în 2025) comparativ cu nivelul anului de referință (1990), aceste ținte putând fi majorate în condițiile prezenței unui suport financiar mai considerabil prin intermediul mecanismelor internaționale de atenuare planificate a fi elaborate și aprobate în cadrul CONUSC.

2. Aspectul politic, cultural și social:

Acordul de la Paris cu privire la schimbările climatice are o importanță majoră pentru consolidarea eforturilor țărilor lumii pentru a realiza măsurile necesare la nivel național, regional și global de reducere a încălzirii globale, de diminuare a efectelor acesteia și diferențiere a responsabilităților țărilor dezvoltate și a țărilor în curs de dezvoltare. Semnarea acestui Acord de către Republica Moldova va contribui la implementarea:

- subcapitolului „Schimbări climatice” din documentul final „Viitorul pe care îl dorim”, aprobat la Conferința ONU privind Dezvoltarea Durabilă (RIO+20) și adoptat de către Adunarea Generală a ONU la ședința plenară a 123-a din 27 iulie 2012;
- Obiectivul nr. 13 din Obiectivele de Dezvoltare Durabilă adoptate în 2015;
- prevederile Capitolului 17 „Acțiuni climatice” din Acordul de Asociere RM – UE;
- Deciziei 1/CP.21 a COP 21 a CONUSC privind adoptarea Acordului de la Paris;
- Strategiei Republicii Moldova de adaptare la schimbarea climei până în anul 2020 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia aprobată prin HG nr. 1009 din 10.12.2014;
- Strategiei de dezvoltare cu emisii reduse, aprobate în ședința Guvernului din 14.12.2016.

3. Aspectul economic și de mediu:

Republica Moldova, fiind o țară preponderent agrară, este direct influențată de tendințele la nivel global în materie de schimbări climatice, atât sub aspect economic, cât și domeniul factorilor de mediu. Ținând cont de obiectivul Acordului, semnarea și respectiv, ratificarea și implementarea ulterioară a acesteia va avea un efect pozitiv asupra mediului și asupra dezvoltării durabile a țării, inclusiv:

a. Deschiderea accesului la finanțarea „start rapid”, precum și la finanțarea pe termen lung a acțiunilor sprijinite, inclusiv pentru a pregăti studii de fezabilitate, evaluări tehnice și documentația de proiect pentru acțiunile prioritare de atenuare adecvate la nivel național.

b. Țara noastră va deveni eligibilă pentru finanțare din fondurile internaționale destinate reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră (Fondul Verde pentru Climă, Fondul Strategic pentru Climă, etc.), măbind astfel fluxul de investiții externe, diminuând riscul investițional, echilibrând finanțarea din partea sectorului privat și reducând semnificativ costul proiectelor.

c. Se vor intensifica relațiile de colaborare bilaterală între UE și Republica Moldova, între potențialii cumpărători și vânzători reprezentând o piatră de temelie în strategia UE față de piețele internaționale „de plăți”. Vor fi recunoscute creditele Mecanismului Dezvoltării Nonpoluante (MDN) generate în țară după anul 2018 și în cadrul schemei de comercializare a reducerilor de emisii a Uniunii Europene, vor spori posibilitățile de accesare a finanțării de la statele membre UE prin

mecanismul de finanțare rapidă, precum și din fondurile climatice gestionate de UE.

d. Resursele Fondului Global pentru Mediu vor deveni mai accesibile pentru proiectele care vizează atenuarea fenomenului schimbărilor climatice.

e. Obținerea suportului pentru a extinde capacitatea de producere a energiei regenerabile prin implementarea acțiunilor de atenuare creditabile.

4. Aspectul normativ:

Acordul de la Paris este compatibil cu prevederile Constituției Republicii Moldova, cu Carta ONU, cu alte tratate în vigoare pentru Republica Moldova, cu angajamentele Republicii Moldova asumate la nivel internațional și regional.

Totodată, menționăm, că în scopul ajustării direcției de dezvoltare a Republicii Moldova spre o economie cu emisii reduse de carbon și a realizării țintelor CNDI printr-o dezvoltare durabilă verde, bazată pe prioritățile socio-economice de dezvoltare a țării, a fost elaborată Strategia dezvoltare cu emisii reduse a Republicii Moldova până în anul 2030 care conține un set de măsuri ce vor contribui la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, la cuantificarea reducerii corespunzătoare a emisiilor pentru fiecare măsură, precum și cerințele financiare față de implementarea acestora. În scopul implementării prevederilor Strategiei a fost elaborat Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei de dezvoltare cu emisii reduse a Republicii Moldova până în anul 2030.

Măsurile propuse în Planul de acțiuni al Strategiei includ acțiuni de atenuare adecvate la nivel național, așa cum este prevăzut pentru Părțile Semnatore neincluse în anexa nr. I la CONUSC.

Republica Moldova este o țară extrem de vulnerabilă la impacturile adverse ale schimbării climei. Pe parcursul ultimilor 127 de ani în Republica Moldova s-au înregistrat schimbări ale temperaturilor și precipitațiilor medii. Țara a devenit mai aridă, creșterea temperaturii medii anuale constituind peste 1,0°C. Costurile socio-economice ale schimbării climei asociate cu calamitățile naturale precum secetele și inundațiile sunt semnificative. Însă, ca rezultat al schimbării climei, se anticipă că intensitatea și frecvența acestora va spori. Strategia Republicii Moldova de adaptare la schimbarea climei până în anul 2020 și Planul de acțiuni pentru implementarea acesteia prevăd următoarele:

1) Crearea până în anul 2018 a cadrului instituțional în domeniul schimbărilor climatice, care să asigure implementarea eficientă a măsurilor de adaptare la nivel național, sectorial și local;

2) Crearea până în anul 2020 a unui mecanism de monitorizare a impactului schimbărilor climatice, a vulnerabilității sociale și economice asociate acestor schimbări și de gestionare a informației privind riscurile și dezastrele climatice;

3) Asigurarea dezvoltării rezilienței climatice prin reducerea cel puțin cu 50% a vulnerabilității către riscurile climatice către anul 2020 și facilitarea adaptării la schimbarea climei în șase sectoare prioritare.

Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei Republicii Moldova de adaptare la schimbarea climei (SASC) până în anul 2020 este considerat ca fiind 1-ul Plan Național de Adaptare (PNA) în conformitate cu cerințele CONUSC. SASC prevede că progresele realizate în adaptarea la schimbarea climei vor fi evaluate periodic, iar în perioada post-2020 se vor elabora și realiza PNA-uri și Planuri de Adaptare de Sector (PAS-uri) la fiecare 4 ani.

Articolul 7 a Acordului de la Paris recunoaște faptul că adaptarea este o problemă globală cu care se confruntă toți, cu dimensiuni locale, subnaționale, naționale, regionale și internaționale și care este o componentă cheie și o contribuție la răspunsul global pe termen lung la schimbările climatice pentru protejarea oamenilor, a mijloacelor de subsistență și a ecosistemelor, luând în considerare nevoile urgente și imediate ale Părților state în curs de dezvoltare care sunt în special vulnerabile la efectele adverse ale schimbărilor climatice.

Acordul de la Paris expres prevede că Părțile, state în curs de dezvoltare, vor primi sprijin internațional continuu și îmbunătățit pentru implementarea măsurilor de adaptare la schimbarea climei.

5. Aspectul instituțional și organizatoric:

Conform articolului 16 al acordului, Conferința părților Convenției, organul suprem al Convenției, servește drept reuniune a părților Acordului. Prima sesiune a Conferinței părților care servește drept reuniune a părților la Acord este convocată de către secretariat în același timp cu prima sesiune a Conferinței părților care este programată după data intrării în vigoare a Acordului. Sesiunile ordinare ulterioare ale Conferinței părților care servește drept reuniune a părților la Acord se desfășoară în același timp cu sesiunile ordinare ale Conferinței părților, cu excepția cazului în care se decide altfel de către Conferința părților care servește drept reuniune a părților la Acord.

Secretariatul stabilit prin articolul 8 din Convenție servește drept secretariat al Acordului. Alte organisme de implementare a Acordului sunt organismul auxiliar pentru consultanță științifică și tehnologică și organismul auxiliar de aplicare, stabilite prin articolele 9 și 10 din Convenție servesc drept organism auxiliar pentru consultanță științifică și tehnologică și, respectiv, drept organism auxiliar de aplicare ale Acordului.

La nivel național, Ministerul Mediului este organul responsabil de realizarea prevederilor Protocolului de la Kyoto la CONUSC (Legea nr.29 din 13.02.2003 pentru aderarea Republicii Moldova la Protocolul de la Kyoto la CONUSC). La nivel tehnic implementarea acestor prevederi este asigurată de către Comisia Națională pentru implementarea și realizarea prevederilor CONUSC, precum și a mecanismelor și prevederilor Protocolului de la Kyoto (în continuare, Comisia Națională), creată prin Hotărârea Guvernului nr. 1574 din 26.12.2003.

În scopul asigurării unei reprezentanțe de nivel mai înalt a ministerelor și partenerilor cheie și extinderii atribuțiilor, care să acopere și procesul de implementare a activităților de atenuare adecvate la nivel național, precum și implementarea prevederilor Acordului, componența nominală a Comisiei Naționale, Hotărârea Guvernului menționată va fi reactualizată după ratificarea Acordului de la Paris.

Ratificarea Acordului nu implică măsuri organizatorice suplimentare. Fiind un tratat în domeniul protecției mediului implementarea prevederilor acestuia va fi pusă în sarcina Ministerului Mediului, prin desemnarea unei persoane responsabile de coordonarea implementării. Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene va pregăti și va remite depozitarului instrumentul de ratificare.

6. Aspectul financiar:

Conform prevederilor articolului 9 al Acordului, Părțile care sunt țări dezvoltate furnizează resurse financiare pentru sprijinirea părților care sunt țări în curs de dezvoltare, atât pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, cât și pentru adaptarea la efectele schimbărilor climatice în continuarea obligațiilor existente ale acestora în temeiul Convenției. Astfel, devenind Parte la Acord, Republica Moldova va avea acces la fondurile oferite de către mecanismele financiare ale Acordului și ale Convenției, oferindu-i-se astfel posibilitatea de realizare a Contribuției Naționale Determinate Intenționate.

Pentru atingerea țintei condiționate de 78% reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră către anul 2030 comparativ cu nivelul anului 1990, va fi necesară o susținere financiară internațională adecvată, echivalentă cu aproximativ 4,9-5,1 miliarde dolari SUA sau circa 327-340 milioane dolari SUA anual în perioada 2016-2030. Această susținere va fi adăugătoare alocațiilor interne, care vor acoperi costurile de reducere necondiționate. Această susținere va permite de a ajusta traiectoria de dezvoltare a Republicii Moldova spre o economie cu nivel redus a emisiilor de carbon, orientate spre decuplarea treptată a emisiilor de GES de creșterea economică, ceea ce va asigura un nivel decent de trai a populației țării, în

perspectiva PIB-ului real către anul 2030 egal cu circa 4483 dolari SUA pe cap de locuitor. După cum s-a menționat mai sus, de rând cu susținere financiară internațională pentru acoperirea costurilor de reducere, Republica Moldova va avea nevoie de asistență și în formă de transfer de tehnologii și fortificare a capacităților. Acest suport Republica Moldova îl va putea obține prin intermediul mecanismelor financiare a Acordului de la Paris după ratificarea acestuia.

7. Aspectul temporar:

La nivel global, prevederile Acordului intră în vigoare în a treizecea zi de la data la care cel puțin 55 de părți la Convenție, reprezentând în total cel puțin o proporție estimată de 55% din emisiile totale la nivel mondial de gaze cu efect de seră, și-au depus instrumentele de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare. Astfel, în octombrie 2016 aceste condiții au fost întrunite, Acordul intrând în vigoare la data de 4 noiembrie 2016.

Oricând după trei ani de la data intrării în vigoare a Acordului pentru o parte, respectiva parte poate să îl denunțe printr-o notificare scrisă adresată depozitarului. Orice astfel de denunțare intră în vigoare după expirarea unui termen de un an de la data primirii de către depozitar a notificării denunțării sau la o dată ulterioară specificată în notificarea de denunțare.

Fiecare parte comunică, la fiecare cinci ani, contribuția determinată la nivel național în conformitate cu Decizia 1/CP.21 și cu orice decizie relevantă a Conferinței părților care servește drept reuniune a părților la Acord și este informată cu privire la rezultatele evaluării la nivel global menționată la articolul 14 a Acordului.

C. Analiza oportunității ratificării:

Adoptarea acordului climatic a avut loc după 2 săptămâni de negocieri, desfășurate în cadrul celei de-a XXI-a Conferințe a Părților (COP 21) la CONUSC. În perioada 30 noiembrie – 12 decembrie 2015, au fost prezenți la Paris în jur de 150 de șefi de state și de guverne și peste 25.000 de delegați oficiali ai guvernelor, ai organizațiilor interguvernamentale, ai agențiilor ONU, ai ONG-urilor și ai societății civile.

Republica Moldova a fost reprezentată la COP21 la cel mai înalt nivel. Delegația țării noastre a fost condusă de către Dl. Nicolae Timofti, președinte al Republicii Moldova.

După adoptarea textului Acordului, acesta a fost deschis spre semnare și ratificare, acceptare sau aprobare de către state și organizații de integrare economică regională ce sunt Părți la Convenție.

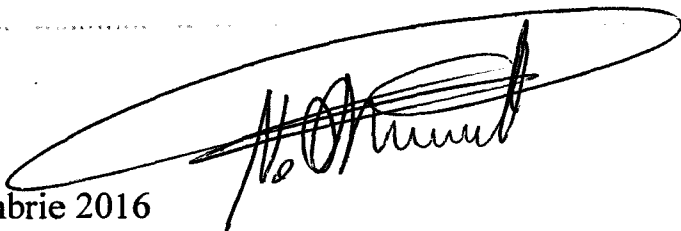
De menționat este faptul că în ziua deschiderii acestuia pentru semnare, la 22 aprilie 2016 Acordul a fost semnat de către 175 de țări, în cadrul unei ceremonii formale organizate la sediul Națiunilor Unite de la New York.

Pe data de 21 septembrie 2016, la sediul ONU la New York, în cadrul ceremoniei anuale a ONU „2016 Treaty Event”, Dl Pavel Filip, Prim-ministru al Republicii Moldova, a semnat Acordul de la Paris, confirmând astfel aderența Republicii Moldova la aspirațiile globale de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră.

La data de 4 noiembrie 2016, la 30 de zile de la data când cel puțin 55 de state Parte la Convenție, care însumează cel puțin 55% din totalul emisiilor globale de gaze cu efect de seră, au depozitat instrumentele de ratificare, acceptare, aprobare sau accedere, Acordul de la Paris a intrat în vigoare.

În concluzie, reieșind din importanța consolidării capacităților Republicii Moldova în domeniul dezvoltării cu emisii reduse și adaptării la schimbările climatice, considerăm oportună ratificarea Acordului de la Paris la Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la schimbarea climei, semnat de către Republica Moldova la 21 septembrie 2016 la New York.

Ministru

Valeriu MUNTEANU

26 decembrie 2016